

UZASADNIENIE

1. Cel opracowania projektu nowej „ustawy”

Sytuacja na rynku, którą obserwujemy w ostatnich latach, potwierdza znaczenie paliw kopalnych – w tym przede wszystkim ropy naftowej i gazu ziemnego, dla rozwoju gospodarczego świata. W globalnym bilansie paliw pierwotnych ropa naftowa z 34,4%¹⁾ udziałem zajmuje nadal dominującą pozycję. Coraz większy udział w tym bilansie zyskuje gaz ziemny. Podczas gdy udział gazu ziemnego w bilansie energii pierwotnej w roku 1973 wynosił 16,2%, w roku 2003 wynosił już 21,2%²⁾. Zgodnie z dostępnymi prognozami energetycznymi oba paliwa będą odgrywały główną rolę w zaspokojeniu potrzeb energetycznych w perspektywie co najmniej najbliższych kilku dekad.

Rozwój sytuacji na rynku obu surowców w ostatnich latach oraz prognozy dotyczące potrzeb energetycznych stwarzają konieczność głębszego niż dotychczas spojrzenia na problemy dotyczące zapewnienia ciągłości dostaw paliw ciekłych i gazowych do państw nieposiadających wystarczających własnych zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego.

Obecnie za wysokie ceny ropy naftowej i produktów naftowych w głównej mierze odpowiada znaczący wzrost popytu na te produkty obserwowany w ostatnich dwóch latach – o 3,8% w roku 2004 i 1,4% w roku 2005³⁾. Wzrost popytu na paliwa był wynikiem globalnego ożywienia gospodarczego, w tym w szczególności intensywnego rozwoju gospodarczego w państwach azjatyckich (zwłaszcza w Chinach i Indiach) i wzrostu gospodarczego w USA. Wzrost zapotrzebowania na paliwa ciekłe doprowadził do znaczącego ograniczenia wolnych mocy wydobywczych. Okresowo wolne moce wydobywcze zmniejszyły się nawet do 700-800 tys. baryłek dziennie (b/d).

Spadek tempa wzrostu zużycia ropy naftowej w roku 2005 oraz inwestycje w rozbudowę zdolności wydobywczych pozwoliły na częściową poprawę sytuacji w zakresie warunków dostaw ropy naftowej (obecnie wolne moce produkcyjne wynoszą ok. 3 mln b/d). Wysoki poziom popytu, jak również fakt, że wolne moce wydobywcze zlokalizowane są praktycznie w kilku państwach, powoduje jednak, że światowy rynek naftowy narażony jest na gwałtowne wahania cen przy każdym zakłóceniu, jak również groźbie wystąpienia zakłóceń, o charakterze politycznym, technicznym lub klimatycznym, w krajach będących producentami ropy naftowej i w obrębie głównych dróg dostaw.

Uznaje się za prawdopodobne, że znaczny poziom popytu na ropę naftową oraz niewystarczające inwestycje w krajach producentach ropy naftowej spowodują utrzymanie obecnych zagrożeń w następnych latach. Wpływać to będzie negatywnie na poziom bezpieczeństwa dostaw ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym przede wszystkim gazu sieciowego. Polska – uzależniona w przeważającej części od surowca importowanego musi uwzględnić ten fakt zarówno w bieżącej, jak i długoterminowej polityce energetycznej.

W celu zapewnienia ciągłości dostaw ropy naftowej i produktów naftowych na polski rynek w 1996 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw (ustawa z dnia 30 maja 1996 r. Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 197, z 2004 r. Nr 42, poz. 386 oraz z 2005 r. Nr 132, poz. 1110 i Nr 143, poz. 1201). Zgodnie z przepisami tej ustawy dla poprawy bezpieczeństwa dostaw stworzony został system zapasów obowiązkowych wybranych paliw ciekłych, w ramach którego na przedsiębiorców zajmujących się produkcją tych paliw lub ich importem nałożono obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów minimalnych (tzw. zapasów obowiązkowych), których poziom systematycznie wzrastał począwszy od roku 1998.

Po przystąpieniu do Unii Europejskiej Polska została zobowiązana do dostosowania przepisów do wymagań UE zawartych w dyrektywie Rady

2006/67/WE nakładającej na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych (wersja ujednolicona)⁴⁾, zyskując jednocześnie możliwość uzyskania wsparcia ze strony innych państw członkowskich w przypadku zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub produktów naftowych do kraju. Podstawy systemu współpracy w sytuacji kryzysowej na rynku naftowym, w tym procesu konsultacji na szczeblu Wspólnoty, w przypadku konieczności wykorzystania paliw z zapasów obowiązkowych, określa dyrektywa Rady 73/238/EWG w sprawie łagodzenia skutków zakłóceń w dostawach ropy naftowej i produktów ropopochodnych. Globalny charakter rynku naftowego powoduje jednak, że efektywne przeciwdziałanie zakłóceniom w dostawach może wymagać zastosowania szerszego niż unijny mechanizmu działań. Mechanizm taki istnieje w ramach Międzynarodowej Agencji Energetycznej (zwanej dalej MAE), skupiającej 26 państw członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), w tym większość państw należących do Unii Europejskiej⁵⁾, USA, Kanadę, Koreę Południową, Japonię, Australię i Nową Zelandię.

MAE została powołana w 1974 r. przez państwa należące do OECD, w celu stworzenia międzynarodowego systemu współpracy i wsparcia w sytuacjach kryzysowych na rynku naftowym. Wymagania członkowskie MAE określa Porozumienie w sprawie Międzynarodowego Programu Energetycznego z dnia 18 listopada 1974 r. (MPE) oraz późniejsze decyzje Rady Zarządzającej MAE nazwane wspólnie Decyzjami w sprawie Skoordynowanych Środków Antykryzysowych (Co-ordinated Emergency Response Measures Decisions).

Zgodnie z ww. regulacjami państwa należące do MAE zobowiązane są do:

- posiadania rezerwy interwencyjnej ropy naftowej i produktów naftowych, w wysokości odpowiadającej 90-dniowemu importowi netto ropy naftowej i produktów naftowych (z wyłączeniem nafty) i sprawnych mechanizmów uruchamiania jej,

- posiadania środków ograniczenia popytu umożliwiających zmniejszenie zużycia produktów naftowych o 7%, w przypadku obniżenia dostaw ropy i produktów naftowych do państw MAE jako grupy o 7% oraz o 10%, w przypadku obniżenia dostaw ropy naftowej i produktów naftowych o co najmniej 12%, w stosunku do dostaw normalnych,
- posiadania instrumentów gwarantujących udział państw członkowskich w mechanizmie alokacji dostępnych dostaw ropy naftowej i produktów naftowych, polegającym na udostępnianiu ich części przez państwa członkowskie posiadające dostęp do dostaw ropy naftowej i produktów naftowych, państwom, które odczuwają zakłócenia w ich dostawach, przy czym transakcje odbywają się w oparciu o ceny rynkowe,
- posiadania mechanizmu zarządzania kryzysami na rynku naftowym oraz struktury, która odpowiada za zarządzanie kryzysowe – tzw. National Emergency Sharing Organisation (NESO) oraz
- posiadania planów interwencji na rynku naftowym, obejmujących ww. narzędzia oraz procedury ich uruchamiania i określające zadania i sposób działania krajowego NESO.

Istniejące polskie regulacje prawne dotyczące zapasów obowiązkowych paliw ciekłych oraz postępowania interwencyjnego w sytuacji kryzysowej nie są wystarczające dla uzyskania przez Polskę członkostwa w MAE.

Ustawa o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw, zgodnie z przepisami wspomnianej powyżej dyrektywy Rady 2006/67/WE, opiera sposób wyliczenia wielkości zapasów obowiązkowych na zużyciu wewnętrznym trzech grup paliw:

- benzyn silnikowych i lotniczych,
- olejów napędowych, paliwa lotniczego opartego na nafcie i lekkich olejów opałowych oraz
- ciężkich olejów opałowych.

Uwzględniając fakt, że zużycie ww. trzech grup paliw stanowi ok. 70% zużycia wszystkich produktów ropopochodnych, zapasy tworzone w oparciu o zużycie paliw należących do tych grup nie zabezpieczają pełnych dostaw na polski rynek w sytuacji kryzysowej. Ze względu na wspomniane powyżej znaczące uzależnienie Polski od sprowadzanej z zagranicy ropy naftowej (krajowe wydobycie zaspokaja jedynie ok. 4-5% zapotrzebowania), obecne regulacje dotyczące zapasów paliw ciekłych są również niewystarczające, aby sprostać warunkom uzyskania członkostwa w MAE.

Ponadto, polskie regulacje prawne dotyczące interwencji na rynku paliwowym charakteryzują się niewielkim katalogiem środków ograniczania zużycia paliw w sytuacji wystąpienia zakłóceń w ich dostawach na rynek. Istniejące regulacje sektorowe zawierają w praktyce jeden środek interwencji, jakim jest możliwość wprowadzenia ograniczeń w sprzedaży paliw ciekłych w oparciu o przepisy art. 11 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 i Nr 104, poz. 708). Podstawy prawne do interwencji są więc niewystarczające.

Zakłócenia w dostawach gazu ziemnego do Polski w latach 2004 i 2006, zaistniałe w wyniku konfliktu pomiędzy rosyjskim dostawcą a rządami Białorusi i Ukrainy przypomniały o zagrożeniach dotyczących gazu ziemnego, jakie mogą wynikać z ograniczonej dywersyfikacji dostaw tego surowca do kraju, w szczególności w kontekście polityki prowadzonej przez dostawcę. Przy pracach nad ustawą wzięto również pod uwagę ocenę istniejących regulacji i uwzględniono przewidywalne skutki liberalizacji rynku gazu ziemnego, w tym rozdział działalności sieciowej (przesyłu i dystrybucji) od obrotu oraz konsekwencje tego procesu dla bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego do odbiorców.

Obecnie obowiązujące rozwiązania dotyczące bezpieczeństwa dostaw gazu zawarte są w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r.). Nakłada ona na przedsiębiorstwa zajmujące się obrotem gazem ziemnym z zagranicą obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów gazu

ziemnego na poziomie odpowiadającym 3% ilości gazu ziemnego sprowadzonego w roku poprzednim.

Przepisy ustawy pozwalają wprowadzić ograniczenia w dostawach gazu ziemnego do odbiorców, w sytuacji:

- 1) „zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej, polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym,
- 2) zagrożenia bezpieczeństwa osób lub
- 3) zagrożenia wystąpienia znacznych strat materialnych”.

Systemy zapewniania bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego stosowane w krajach członkowskich Unii Europejskiej są zróżnicowane i uzależnione od wielu czynników krajowych, takich jak stopień dywersyfikacji dostaw, dostępność własnych źródeł gazu, poziom zużycia gazu oraz stopień rozwoju rynku krajowego. Dyrektywa Rady 2004/67/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. dotycząca środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego⁶⁾ przedstawia katalog instrumentów do wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw gazu, których zastosowanie pozostawiono do wyboru państw członkowskich m.in. składowanie zapasów operacyjnych gazu oraz składowanie nadwyżek gazu. W odniesieniu do obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego regulacje zakładające taki obowiązek istnieją w Hiszpanii i Portugalii, a w Niemczech i Słowenii prawo do wydania rozporządzenia w tej sprawie nadano ministrom właściwym do spraw gospodarki.

Ze względu na wspomniane powyżej zagrożenia, rozwiązania obowiązujące w prawie polskim dotyczące zapasów obowiązkowych gazu wymagają usystematyzowania i doprecyzowania, co stało się celem niniejszej ustawy w zakresie dotyczącym gazu ziemnego.

Uwzględniając powyżej wymienione wyzwania w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw w dwóch strategicznych obszarach: ropy naftowej i produktów ropopochodnych oraz gazu ziemnego, zagadnienie bezpieczeństwa paliwowego państwa włączone zostało do listy zadań o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gospodarki polskiej, realizowanych przez obecną Radę Ministrów.

Głównym celem nowej ustawy jest wzmocnienie bezpieczeństwa paliwowego Polski przez:

- a) stworzenie regulacji określającej w sposób kompleksowy środki przeciwdziałania zakłóceniom w dostawach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego wraz z procedurami uruchamiania tych środków oraz mechanizmami ich wdrażania, w przypadku gdy wymaga tego sytuacja na rynku krajowym lub jest to konieczne ze względu na zobowiązania międzynarodowe,
- b) pełne dostosowanie przepisów do wymagań Międzynarodowej Agencji Energetycznej, umożliwiające przystąpienie Polski do tej organizacji, a co za tym idzie do korzystania z mechanizmu antykrzysowego MAE.

2. Zakres ustawy i zasady funkcjonowania systemów zabezpieczenia przed negatywnymi efektami zakłóceń na rynku naftowym i gazowym

2.1. Zakres ustawy i zmian w stosunku do obecnych regulacji

Projekt ustawy zakłada stworzenie kompleksowego systemu zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami zakłóceń w dostawach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego, który umożliwi podjęcie szybkich, skutecznych działań interwencyjnych prowadzących do wyrównania braków w bilansie dostaw tych surowców i paliw na rynek lub ograniczenie skutków tych braków oraz wypełnienie zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej wobec jej partnerów z Unii

Europejskiej, a po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Międzynarodowej Agencji Energetycznej, również w stosunku do członków tej organizacji. W celu stworzenia takiego mechanizmu proponuje się ujęcie w ustawie zestawu środków mających służyć wskazanym powyżej celom, obejmującego:

- zapasy interwencyjne ropy naftowej i produktów naftowych składające się z zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw oraz zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych oraz zapasy obowiązkowe gazu ziemnego,
- zestaw środków mających na celu zmniejszenie zużycia produktów naftowych i gazu ziemnego w sytuacji zaistnienia zakłóceń w dostawach lub konieczności wypełnienia zobowiązań międzynarodowych o takim charakterze,
- zasady wprowadzania ograniczeń dla zmniejszenia zużycia produktów naftowych,
- zasady wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego oraz
- zasady postępowania przez przedsiębiorców zajmujących się dostarczaniem produktów naftowych i gazu ziemnego do odbiorców oraz zasady postępowania organów administracji państwowej w sytuacji zaistnienia zakłóceń w dostawach ropy naftowej, produktów naftowych lub gazu ziemnego.

Przeniesienie do jednej ustawy regulacji dotyczących ropy naftowej i gazu ziemnego ma uzasadnienie ze względu na wzajemne powiązanie tych dwóch nośników i wpływ zakłóceń w dostawach jednego z nich na sytuację w zakresie drugiego:

- ceny gazu ziemnego w kontraktach długoterminowych uzależnione są od cen ropy naftowej, zakłócenia w dostawach ropy powodujące

zazwyczaj wzrost jej ceny, mogą przenieść się z łatwością na warunki dostaw, a przez to dostępność dostaw gazu ziemnego,

- gwałtowny spadek podaży jednego z tych nośników, ze względu na możliwości ich zamiany w niektórych formach zużycia, wpływa na poziom popytu na drugi z nośników.

Uregulowania dotyczące jednego z tych nośników faktycznie wpływają więc na poziom bezpieczeństwa drugiego z nich.

Ponadto, w zakresie obydwu z tych nośników Polska jest w dużym stopniu uzależniona od dostaw z zewnątrz, a obecna sytuacja na rynkach ropy naftowej i gazu ziemnego przemawia za podjęciem pilnych działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa w zakresie zaopatrzenia rynku w tym zakresie.

W zakresie ropy naftowej i produktów naftowych przyjęto, że projekt ustawy zastąpi przepisy rozdziału 4 ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw oraz przepisy odnoszące się do tego rozdziału ujęte w innych rozdziałach tej ustawy dotyczące organizacji państwowych rezerw gospodarczych paliw (rozdział 2) oraz kar za niewypełnianie obowiązków ustawowych (rozdział 7).

W projekcie ustawy ujęto tematykę dotyczącą zapasów interwencyjnych ropy naftowej, produktów naftowych oraz zapasów obowiązkowych gazu ziemnego wydzieloną z ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw. Wymienione kategorie zapasów spełniają zupełnie odmienną rolę i inne jest ich przeznaczenie od pozostawionych w ustawie o rezerwach państwowych rezerw surowców, materiałów i paliw, w tym węgla kamiennego. Po wydzieleniu zapasów interwencyjnych ustawa z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych regulować będzie w zakresie ropy naftowej, paliw ciekłych i węgla kamiennego jedynie kwestie dotyczące rezerw o przeznaczeniu militarnym i mobilizacyjnym. Rezerwy te ze względu na

swoje przeznaczenie podlegają odmiennej procedurze uruchomienia, w odmienny sposób są przekazywane odbiorcom. W odmienny sposób uregulowane są również zasady ich tworzenia i raportowania ich poziomu. Celem dokonania takiego wydzielenia jest fakt, że obie kategorie zapasów pełnią zupełnie odmienną rolę i inne jest ich przeznaczenie. Najczęściej będą również wykorzystywane w odmiennych sytuacjach.

Zapasy regulowane przedłożoną ustawą przeznaczone są dla rynku oraz w celu zapewnienia sprawności funkcjonowania służb mających szczególne znaczenie dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa obywateli (szpitale, straż pożarna, policja, służby ratownicze) oraz funkcjonowanie państwa i gospodarki (kluczowa administracja, kluczowe sektory przemysłowe – energetyka, produkcja żywności).

W przedkładanym projekcie nie wprowadza się zasadniczych zmian w sposobie organizacji systemu zapasów ropy naftowej i produktów naftowych, zmieniając jednak zasady obliczania ich wielkości i – częściowo – terminologię.

Dotychczas podstawą do obliczania wielkości zapasów służących zabezpieczeniu rynku jest zużycie wewnętrzne trzech grup produktów naftowych (benzyn, olejów napędowych i olejów opałowych). W projekcie ustawy proponuje się, aby podstawą do obliczenia wielkości zapasów interwencyjnych było zużycie wewnętrzne ropy naftowej i produktów naftowych. W praktyce proponowana zmiana oznacza konieczność budowy zapasów również od wielkości sprowadzonej ropy naftowej, w części w jakiej została ona przeznaczona na wytwarzanie produktów innych niż wymienione powyżej trzy rodzaje paliw.

Zmiana sposobu obliczania podstawy służącej następnie do obliczenia wymaganej ilości zapasów ropy naftowej i produktów naftowych, spowodowała konieczność wprowadzenia zmian w innych obszarach:

- w zakresie podmiotowym obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych (obowiązkiem tworzenia zapasów zgodnie z projektem ustawy objęci zostali, ponad obecne przepisy, przedsiębiorcy zajmujący się sprowadzaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ropy naftowej i gazu płynnego LPG), oraz
- w sposobie obliczania wielkości zapasów państwowych ropy i produktów naftowych.

Uzasadnieniem dla proponowanej zmiany są wspomniane powyżej przygotowania Polski do członkostwa w Międzynarodowej Agencji Energetycznej i konieczność dostosowania się do wymagań tej organizacji. Metodologia stosowana przez Międzynarodową Agencję Energetyczną różni się od metodologii stosowanej przez UE, określonej w dyrektywie Rady 2006/67/WE. Podczas gdy dyrektywa za podstawę obliczania zapasów ropy naftowej i produktów ropopochodnych stosuje konsumpcję trzech wskazanych w pkt 1 niniejszego uzasadnienia grup produktów naftowych, MAE stosuje import netto ropy naftowej i produktów naftowych (w tym również tych, które nie są zaliczane do wspomnianych trzech grup produktów), wyłączając jedynie benzynę pirolityczną. Metoda ta w przypadku Polski, która posiada niewielkie własne wydobycie ropy naftowej, wiąże się z koniecznością budowy zapasów przewyższających wymagania unijne.

Wprowadzenie zobowiązania do tworzenia zapasów gazu płynnego (LPG) wynika przede wszystkim z systematycznego wzrostu udziału tego paliwa w konsumpcji paliw ciekłych w Polsce.

Dotychczas gaz płynny nie był objęty obowiązkiem tworzenia i utrzymywania zapasów. Brak jest więc zabezpieczenia jego dostaw w przypadku zakłóceń w jego przywozie. Gaz płynny stanowi paliwo alternatywne dla benzyn silnikowych i dlatego zakłócenia w jego dostawach mogą skutkować zwiększonym zużyciem benzyn silnikowych. Ponieważ przy tworzeniu zapasów benzyn silnikowych nie uwzględnia się

możliwych przyrostów ich zużycia wynikających z ograniczenia podaży paliwa alternatywnego jakim jest autogaz, zwiększony popyt na benzyny może skutkować brakami tego paliwa na rynku, które nie będą mogły zostać pokryte z zapasów.

Dla określenia zapasów ropy naftowej i produktów naftowych gromadzonych w celu zapewnienia bezpieczeństwa ich dostaw w sytuacji kryzysowej, w projekcie ustawy wprowadzono również nowe pojęcie – „zapasy interwencyjne”, obejmujące zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw, tworzone przez przedsiębiorców naftowych oraz zapasy państwowe ropy naftowej i produktów naftowych (dotychczas: rezerwy gospodarcze paliw, w części przewyższające stany zastrzeżone).

Ustawa wprowadza również drobne zmiany w przepisach dotyczących sprawozdawczości i rejestru podmiotów tworzących zapasy obowiązkowe. Zmiany te mają jednak głównie charakter dostosowawczy i porządkujący.

W ustawie proponuje się także rozszerzenie uprawnień Rady Ministrów w zakresie środków ograniczenia zużycia paliw w sytuacji kryzysowej.

Określenie dodatkowych środków ograniczenia zużycia ma na celu rozszerzenie możliwości interwencyjnych państwa w sytuacji kryzysowej i zwiększenie jego skuteczności, przy zapewnieniu dostaw dla tych podmiotów, które w sposób szczególny przyczyniają się do funkcjonowania państwa, oraz odgrywają szczególną rolę dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa ludzi – np. służb ratowniczych, szpitali, jednostek straży pożarnej, jednostek policji itp.

Zarówno Unia Europejska, jak i Międzynarodowa Agencja Energetyczna wymagają, aby odpowiednie organy rządowe państw członkowskich posiadały uprawnienia pozwalające na sterowanie popytem na paliwa ciekłe – jako środka interwencji na rynku naftowym.

Międzynarodowa Agencja Energetyczna, uznając, że nawet mniejsze zakłócenia w dostawach na rynek państw członkowskich mogą wywołać negatywne skutki w funkcjonowaniu gospodarki, zachęca swoich członków do posiadania odpowiedniego programu działań w zakresie sterowania popytem na paliwa ciekłe oraz odpowiednich uprawnień do ich wdrożenia. Zaleca się aby uprawnienia te były dostępne nawet w przypadku, gdy redukcja dostaw do państw członkowskich – jako grupy nie osiąga 7% progu wymaganego do uruchomienia mechanizmu zawartego w Porozumieniu w sprawie Międzynarodowego Programu Energetycznego (MPE), o którym wspomniano w pkt 1 niniejszego uzasadnienia. Zalecenie takie zawierają tzw. decyzje CERM (decyzje w sprawie skoordynowanych środków antykryzysowych).

Regulacje UE nie są tak szczegółowe w kwestii wymagań dotyczących programów ograniczenia popytu na paliwa ciekłe oraz zasad wprowadzania tych programów. Analogicznie do przepisów MAE, UE wymaga jednak posiadania przez państwa członkowskie zestawu środków pozwalających na wprowadzenie w sytuacji kryzysowej lub przedkryzysowej ograniczeń popytu o określonym rozmiarze (w pierwszej fazie – o 10%).

W celu wypełnienia tych wymagań kraje członkowskie UE i Międzynarodowej Agencji Energetycznej wypracowały szeroki wachlarz środków, odnoszących się do różnych sfer zużycia paliw ciekłych.

W projekcie ustawy ujęto zestaw środków interwencji, które zostały uznane za skuteczne przez inne państwa członkowskie i które, uwzględniając krajową perspektywę, mogłyby zostać skutecznie stosowane w polskich warunkach. Stworzenie listy środków ograniczenia zużycia ma również na celu opracowanie wymaganego przez MAE programu obniżenia zużycia paliw w sytuacji kryzysowej.

Zakłada się, że przepisy dotyczące środków ograniczenia zużycia paliw zastąpią przepisy art. 11 ustawy – Prawo energetyczne – regulujące

zasady wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw ciekłych w określonych sytuacjach kryzysowych, w części dotyczącej paliw ciekłych, przy jednoczesnym rozszerzeniu katalogu dostępnych dla Rady Ministrów środków interwencyjnych. Jednocześnie w ustawie proponuje się przyjęcie sposobu uruchomienia środków interwencyjnych na wzór art. 11 ustawy – Prawo energetyczne tzn. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przyjętego na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Przyjęcie takiego trybu ma na celu zapewnienie sprawnej i szybkiej reakcji w sytuacji, gdy zastosowanie tego typu środków okaże się konieczne, przy jednoczesnym zagwarantowaniu dogłębnej analizy niezbędności proponowanych środków oraz konieczności przeprowadzenia konsultacji z innymi organami rządowymi i partnerami społecznymi, co jest wymagane przy tej randze aktu prawnego jakim jest rozporządzenie Rady Ministrów. Jednocześnie ustawa wyraźnie określa zakres środków, jakie Rada Ministrów może wprowadzić rozporządzeniem.

Uwzględniając przepisy dyrektywy Rady 73/238/EWG w sprawie środków łagodzenia zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub produktów ropopochodnych dotyczące trybu uruchomienia na szczeblu Wspólnoty konsultacji dotyczących podjęcia wspólnych działań zaradczych, w ustawie proponuje się również określenie formalnego trybu podejmowania decyzji dotyczących wystąpienia Polski z wnioskiem o wszczęcie tych konsultacji. Wprowadzenie procedury wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie konsultacji ma na celu zwiększenie sprawności procesu decyzyjnego i poprawę jego przejrzystości.

W zakresie gazu ziemnego, ustawa doprecyzowuje i uzupełnia obowiązujące przepisy prawa w zakresie zasad tworzenia, utrzymywania i uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. Określono katalog sytuacji, w których niezbędne jest reagowanie dla utrzymania ciągłości zaopatrzenia w gaz krajowych odbiorców, sformułowano zadania i podział odpowiedzialności podmiotów, przedstawiono też katalog środków służących przedsiębiorstwom obrotu, operatorom

systemów oraz organom administracji do zapobiegania lub reagowania na zakłócenia w dostawach gazu.

Projekt ustawy przenosi z ustawy – Prawo energetyczne przepisy dotyczące obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych paliw gazowych, reagowania kryzysowego oraz wprowadzania ograniczeń w poborze paliw gazowych. Są to między innymi przepisy dostosowujące prawo polskie do postanowień dyrektywy Rady 2004/67/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. dotyczącej środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego⁷⁾.

Należy podkreślić przyjętą w ustawie zasadę, w myśl której podmioty gospodarcze wykonujące działalność w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego ponoszą odpowiedzialność za ciągłość dostaw. W związku z tym są zobowiązane do przygotowania procedur działań na wypadek zagrożeń ciągłości dostaw oraz wczesnego zawiadomienia operatorów systemów gazowych dla przedsięwzięcia niezwłocznie skutecznych działań zapobiegawczych. Zobowiązane zostały również do informowania swoich odbiorców o zaistniałej sytuacji. Stanowi to istotne wzmocnienie dla rzetelnego i odpowiedzialnego zawierania kontraktów na dostawy gazu.

Warto zauważyć, że obowiązkiem tworzenia i utrzymywania zapasów nie objęto gazu pochodzącego z krajowego wydobycia, ze względu na stabilność i przewidywalność dostaw.

Podkreślenia wymaga fakt, że utrzymano w mocy i przeniesiono do projektowanej regulacji przepis obowiązujący z ustawy – Prawo energetyczne, o obowiązku tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Istniejące uwarunkowania techniczne, głównie kierunki rozplywu gazu w systemie przesyłowym kraju, stwarzają istotne ograniczenia uniemożliwiające przesłanie dodatkowych dostaw gazu pochodzących z zapasów

obowiązkowych, gdyby znajdowały się one na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Uzasadnieniem wprowadzanych zmian w obowiązujących regulacjach prawnych w dziedzinie dostaw gazu do Polski jest konieczność zapewnienia Polsce bezpieczeństwa energetycznego, analogicznie do ropy naftowej produktów ropopochodnych, do czego mobilizują powracające problemy z ciągłością dostaw gazu do Polski z importu, jak również regulacje europejskie. Konieczne jest posiadanie zapasów gazu ziemnego w ilości odpowiadającej wzrastającemu zużyciu gazu dostarczanego z zagranicy. Zapasy będą służyć do zapewnienia ciągłości dostaw gazu, szczególnie do gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej.

Rynek wewnętrzny gazu ziemnego UE, zgodnie z dyrektywą 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającą dyrektywę 98/30/WE, jest w trakcie liberalizacji. Zmniejszenie dostaw gazu w odniesieniu do zapotrzebowania istniejących i nowych odbiorców może spowodować poważne zakłócenia w działalności gospodarczej państw członkowskich Wspólnoty. Dostawy gazu oznaczają zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2003/55/WE sprzedaż, łącznie z odsprzedażą gazu ziemnego, w tym również LNG odbiorcom hurtowym i końcowym gazu ziemnego oraz przedsiębiorstwom gazowniczym dokonującym zakupu tego gazu. W sytuacji wprowadzenia obowiązku zapewnienia niezależności operatorów systemów gazowych od działalności wytwarzania i sprzedaży, sprzedażą gazu mogą zajmować się wytwórcy i przedsiębiorstwa obrotu. Tak więc za bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego powinni być odpowiedzialni oprócz operatorów systemów gazowych również inni uczestnicy rynku gazu ziemnego oraz odpowiednie organy państwa, w stopniu w jakim mają oni wpływ na stan tego bezpieczeństwa. Odpowiednie przepisy krajowe określające podział zadań w zakresie

zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego zawiera już ustawa – Prawo energetyczne.

Dlatego dokładne określenie ról i odpowiedzialności wszystkich podmiotów działających na rynku gazu jest istotne dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu i prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego UE. Dyrektywa wymaga, aby zobowiązania nałożone na przedsiębiorstwa energetyczne w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu nie stanowiły przeszkody dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu ziemnego ani też nie powodowały nieuzasadnionego i nieproporcjonalnego obciążenia podmiotów działających na tym rynku, w tym również nowych podmiotów podejmujących działalność na tym rynku. Dlatego też w ustawie wprowadzono przepisy dostosowujące zasady tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do potrzeb nowych przedsiębiorstw obrotu i podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego. Przyjęto, że wielkość zapasów ustalać będzie podmiot zobowiązany do ich utrzymywania, a weryfikacji dokona Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w oparciu o prognozę przywozu na najbliższy rok. Jest to zasada analogiczna do stosowanej w procesie taryfowym.

Zapewnienie bezpieczeństwa i ciągłości dostaw gazu powinno w szczególności obejmować gospodarstwa domowe oraz inne podmioty gospodarcze, które państwa członkowskie uznają jako wymagające ochrony, takie jak obiekty użyteczności publicznej, źródła energii i ciepłownie użytkujące paliwa gazowe. W projektowanej ustawie przyjęto zasadę obowiązującą w dotychczasowych regulacjach, że rodzaje podmiotów objętych ograniczeniami w poborze gazu ziemnego ustala rozporządzenie Rady Ministrów, będące aktem wykonawczym do ustawy.

Do ustawy przeniesiono przepisy transponowane już z dyrektywy 2004/67/WE do ustawy – Prawo energetyczne, dotyczące informowania oraz wnioskowania o zwołanie Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu.

Zadaniem Grupy jest koordynacja środków w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu na poziomie wspólnotowym w razie poważnego zakłócenia jego dostaw. Grupa ta będzie służyć pomocą państwom członkowskim w koordynacji środków podjętych na poziomie krajowym. Dyrektywa stanowi, że państwa członkowskie mogą wnioskować do Komisji Europejskiej o zwołanie tej Grupy w sytuacji poważnych zakłóceń dostaw gazu ziemnego, których własnymi środkami państwo członkowskie nie jest w stanie opanować. W czasie przerwania dostaw gazu ziemnego do Polski, które nastąpiło w styczniu 2006 r. działalność Grupy ograniczyła się do zwołania nieformalnego spotkania i analizy bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w państwach członkowskich, zakończonej konkluzją, że sytuacja Unii Europejskiej w odniesieniu do zapasów nie jest satysfakcjonująca, a magazynowanie gazu uznano za najważniejszy, elastyczny element systemu bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego.

2.2. Główne zasady funkcjonowania systemów zapasów i postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa

Zapasy interwencyjne ropy naftowej i produktów naftowych i postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego w zakresie ropy naftowej lub produktów naftowych

1. Ustawa zakłada utworzenie systemu zapasów interwencyjnych ropy naftowej i produktów naftowych, w wielkości odpowiadającej 90-dniowemu zużyciu wewnętrznemu ropy naftowej i produktów naftowych w roku poprzednim. Osobno dla gazu płynnego (LPG) projekt ustawy przewiduje utworzenie zapasów 30-dniowych. Aby zapewnić pełną dostępność paliw utrzymywanych jako zapasy interwencyjne oraz zagwarantować zgodność wprowadzanych rozwiązań z metodologią stosowaną przez Międzynarodową Agencję Energetyczną, ustawa zakłada również konieczność utworzenia w ramach zapasów interwencyjnych 10% rezerwy na poczet zapasów

niedostępnych z przyczyn technicznych oraz ubytków podczas ich przemieszczania z miejsc magazynowania do miejsca sprzedaży.

2. Ustawa proponuje zachowanie obecnie obowiązującej struktury systemu zapasów interwencyjnych, opartej na dwóch równoległych podsystemach:

- zapasów obowiązkowych, tworzonych przez producentów i przedsiębiorców zajmujących się sprowadzaniem na terytorium Polski ropy naftowej i produktów naftowych oraz
- zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych tworzonych przez ministra właściwego do spraw gospodarki i utrzymywanych przez państwową Agencję Rezerw Materiałowych,

a tym samym rozłożenie kosztów tworzenia tych zapasów na producentów paliw i przedsiębiorstwa zajmujące się przywozem ropy naftowej i paliw, w tym paliw ciekłych, biopaliw ciekłych i gazu płynnego LPG oraz na budżet państwa.

Zgodnie z propozycją udział poszczególnych zapasów w tworzeniu 90-dniowej rezerwy ropy naftowej i produktów naftowych przedstawiać się będzie w następujący sposób:

- zapasy obowiązkowe pokryją 76-dniowe zużycie wewnętrzne ropy naftowej i paliw, definiowanymi zgodnie z projektem ustawy,
- wielkość zapasów państwowych uzależniona będzie od różnicy pomiędzy zapasami obowiązkowymi, utworzonymi przez przedsiębiorstwa, a ilością zapasów odpowiadającą 90-dniowej konsumpcji wewnętrznej ropy naftowej i produktów naftowych w kraju. W celu zapewnienia minimalnego poziomu zapasów państwowych przyjęto równocześnie minimalną wielkość tych zapasów określoną

na poziomie 14-dniowego wewnętrznego zużycia ropy naftowej i produktów naftowych w roku poprzedzającym.

3. Uwzględniając obecny poziom zapasów paliw ciekłych oraz ustalony w wyniku negocjacji akcesyjnych z Komisją Europejską okres przejściowy na rozbudowę zapasów do wymaganego poziomu przyjmuje się, że zapasy w wymaganej przez UE i MAE ilości tworzone będą stopniowo. W ustawie proponuje się, aby zapasy obowiązkowe ropy naftowej lub paliw (z wyłączeniem gazu płynnego LPG), tworzone były zgodnie z następującym harmonogramem:

- do dnia 1 lipca 2007 r. – do wielkości obowiązujących dla roku 2006, tj. 66 dni średniej dziennej produkcji lub przywozu, zrealizowanych przez producenta lub handlowca obliczonych zgodnie z nowymi regułami określonymi w przedkładanej ustawie, z wyłączeniem LPG dla którego przyjęto odmienny poziom zapasów i odmienną ścieżkę rozbudowy,
- do dnia 31 grudnia 2007 r. – do wielkości odpowiadającej co najmniej 73 dniom średniej dziennej produkcji lub przywozu, zrealizowanych przez producenta lub handlowca w roku poprzednim,
- do dnia 31 grudnia 2008 r. – do wielkości odpowiadającej 76 dniom średniej dziennej produkcji lub przywozu, zrealizowanych przez producenta lub handlowca w roku poprzednim.

Harmonogram tworzenia zapasów gazu płynnego LPG zakłada trzyletni okres budowy zapasów do wymaganego w ustawie poziomu 30-dniowego, przy założeniu corocznych przyrostów:

- do dnia 31 grudnia 2007 r. – do wielkości odpowiadającej 5-ciu dniom średniej dziennej produkcji lub przywozu, zrealizowanych przez producenta lub handlowca w roku poprzednim,

- do dnia 31 grudnia 2008 r. – do wielkości odpowiadającej 15-stu dniom średniej dziennej produkcji lub przywozu, zrealizowanych przez producenta lub handlowca w roku poprzednim,
- do dnia 31 grudnia 2009 r. – do wielkości odpowiadającej 30-stu dniom produkcji lub przywozu, zrealizowanych przez producenta lub handlowca w roku poprzednim.

Propozycja ww. harmonogramów ma na celu zapewnienie możliwie szybkiego przystąpienia Polski do Międzynarodowej Agencji Energetycznej i wzmocnienia w ten sposób bezpieczeństwa paliwowego naszego kraju.

Stan zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych dostosowywany będzie w trybie rocznym do poziomu wymaganego do realizacji zobowiązań międzynarodowych. Jednocześnie proponuje się określenie minimalnego poziomu tych zapasów w wielkości odpowiadającej 14-dniowemu zużyciu wewnętrznemu ropy naftowej i produktów naftowych.

4. Obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i produktów naftowych nałożony został na przedsiębiorców zajmujących się produkcją paliw (paliwa zgodnie z definicjami przyjętymi w ustawie obejmują benzyny, oleje napędowe, oleje opałowe oraz gaz płynny LPG) oraz przedsiębiorców zajmujących się przywozem ropy naftowej i paliw na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Określenie obowiązku w proponowany sposób oznacza w praktyce rozszerzenie podmiotowe obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych na podmioty zajmujące się:

- sprowadzaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ropy naftowej oraz

- sprowadzaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej gazu płynnego (LPG).
5. Ustawa powierza kontrolę nad systemem zapasów interwencyjnych Agencji Rezerw Materiałowych. Funkcje kontrolne ARM polegają na:
- prowadzeniu rejestru przedsiębiorców tworzących zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw,
 - prowadzeniu kontroli u przedsiębiorców tworzących zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw, magazynujących te zapasy oraz przedsiębiorców, którzy utrzymują te zapasy w systemie biletowym⁸⁾, mającej na celu potwierdzenie wykonania przez tych przedsiębiorców ich obowiązków ustawowych w tym zakresie oraz nakładaniu kar za nieprzestrzeganie przepisów ustawy,
 - kontroli procesu gromadzenia zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw przez przedsiębiorców w drodze zbierania miesięcznych raportów przedsiębiorców, zawierających informacje na temat:
 - a) przywozu ropy naftowej i paliw,
 - b) wywozu ropy naftowej i paliw,
 - c) produkcji paliw,
 - d) ilości i struktury zgromadzonych zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw oraz miejsc ich magazynowania,
 - e) ilości i struktury zapasów handlowych utrzymywanych przez przedsiębiorców tworzących zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw oraz miejsc ich magazynowania.
6. Ustawa przyjmuje dwie kategorie środków służących interwencji. Są to:
- zapasy interwencyjne ropy naftowej i produktów naftowych oraz

- środki mające na celu ograniczenie zużycia produktów naftowych.

Ustawa zakłada, że środki te mogą zostać uruchomione jedynie w określonych sytuacjach, tj.:

- wystąpienia realnego zagrożenia pojawienia się zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub produktów naftowych, czyli tzw. sytuacji przedkryzysowej,
 - wystąpienia zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub produktów naftowych na rynek polski, lub
 - konieczności podjęcia działań w celu wypełniania wiążących zobowiązań międzynarodowych Polski w tym zakresie.
7. Zgodnie z projektem ustawy obowiązek podjęcia działań interwencyjnych na rynku naftowym nałożony został na organy państwa, w tym przede wszystkim na ministra właściwego do spraw gospodarki lub Radę Ministrów, w zależności od charakteru stosowanego środka interwencyjnego.
8. Uprawnienia dotyczące uruchomieniu zapasów interwencyjnych ropy naftowej i produktów naftowych powierzono ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

Przyjęto, że uwolnienie zapasów interwencyjnych może nastąpić jedynie za zgodą ministra właściwego do spraw gospodarki lub na jego polecenie. Jednocześnie w celu zapewnienia elastyczności systemu interwencji proponuje się zróżnicowane narzędzia uruchamiania zapasów:

- rozporządzenie ministra właściwego do spraw gospodarki (np. w przypadku powszechnego uwolnienia zapasów),
- decyzję administracyjną ministra właściwego do spraw gospodarki (w przypadku uwolnienia selektywnego, lub nakazu

sprzedaży paliw z zapasów obowiązkowych wskazanym podmiotom oraz w przypadku uwalniania paliw z zapasów państwowych).

9. W projekcie ustawy proponuje się przyznanie Radzie Ministrów dodatkowych uprawnień dotyczących możliwości wprowadzenia ograniczeń mających na celu obniżenie zużycia produktów naftowych. Środki te obejmują:

- ograniczenie czasu prowadzenia sprzedaży paliw na stacjach paliw,
- ograniczeniu ilości paliw w ramach jednorazowego tankowania,
- ograniczenie lub zakaz sprzedaży paliw do kanistrów,
- obniżenie maksymalnych dopuszczalnych prędkości na trasach szybkiego ruchu autostradach,
- ograniczenie możliwości użytkowania prywatnych pojazdów samochodowych i motocykli,
- zakaz organizacji imprez motorowych,
- ograniczenie transportu drogowego, lotniczego lub morskiego,
- racjonowanie paliw.

Środki ograniczenia popytu uruchamiane są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przyjmowanego na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki.

Obowiązek zapewnienia egzekwowania wprowadzonych przez Radę Ministrów środków nałożono na wojewodów i podległe im służby.

Główne zasady tworzenia i utrzymywania zapasów gazu ziemnego oraz zasady postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego w zakresie gazu ziemnego

1. W zakresie przepisów ustanawiających obowiązek utrzymywania zapasów gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej istotną modyfikacją proponowaną w ustawie jest zwiększenie wielkości obowiązkowych zapasów do wysokości odpowiadającej 30 dniom przywozu gazu ziemnego zrealizowanego przez przedsiębiorstwo prowadzące działalność w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego w okresie dwunastu miesięcy liczonych od dnia 1 kwietnia roku ubiegłego do dnia 31 marca danego roku.
2. Uwzględniając konieczność stopniowego dostosowywania się podmiotów obowiązanych do gromadzenia i utrzymywania zapasów wymaganego zwiększenia poziomu zapasów obowiązkowych z obecnych 3% importu do 30 dni przywozu, wprowadzono w przepisach przejściowych – w art. 71 harmonogram powiększania zapasów obowiązkowych, w którym osiągnięcie oczekiwanego poziomu zapasów wyznaczono na rok 2012. Należy przy tym podkreślić, że przewidziano również możliwość zwolnienia z obowiązku gromadzenia zapasów obowiązkowych podmiotów zobowiązanych do gromadzenia i utrzymywania, które spełniają łącznie dwa wymogi: liczba ich odbiorców nie przekracza stu tysięcy i sprzedaż gazu ziemnego w ciągu roku nie przekracza 50 mln m³. Uprawnienie to ma na celu wyłączenie spod obowiązku magazynowania małych, lokalnych firm, nieposiadających technicznych możliwości korzystania z usług magazynowania gazu, dla których obowiązek ten byłby nadmiernym ciężarem organizacyjnym i finansowym, a jego wykonanie nie przyczyniłoby się w istotny sposób do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego w skali kraju.
3. W ustawie postanowiono, że zapasy obowiązkowe stanowią majątek zobowiązanych do ich gromadzenia i utrzymywania, a ponoszone w związku z tym koszty wliczane są do kosztów uzasadnionych, stanowiących podstawę do ustalania taryfy.

4. Zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oddano do dyspozycji ministra właściwego do spraw gospodarki, który jest odpowiedzialny za „funkcjonowanie krajowych systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju” – zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548). Mogą one być uruchomione przez operatorów: systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, którzy odpowiedzialni są za bezpieczeństwo pracy systemu gazowego. Do tego celu niezbędna jest decyzja ministra właściwego do spraw gospodarki. Ewentualne odwołania nie mogą wstrzymywać wykonania tej decyzji, gdyż uruchomienie zapasów obowiązkowych następuje jedynie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i powinno nastąpić niezwłocznie dla zapobieżenia ewentualnym stratom i zagrożeniom.

5. W sytuacji poważnego zaburzenia dostaw, obowiązujący w Polsce system, zgodnie z postanowieniami dyrektywy 2004/67/WE, zakłada trzy fazy działań. Pierwsza faza obejmuje reakcje przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego oraz operatorów systemów gazowych. Jeżeli okazałyby się one niewystarczające, państwa członkowskie w drugiej fazie powinny podjąć środki zmierzające do złagodzenia skutków tych zaburzeń. Do dyspozycji ministra właściwego do spraw gospodarki oddano więc decyzje w sprawie uruchomienia zapasów obowiązkowych oraz wnioskowanie do Rady Ministrów o wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego, które mogą być uruchomione równocześnie lub w sposób sekwencyjny, stosownie do wagi wydarzeń oraz ich wpływu na poziom zaopatrzenia Polski w gaz ziemny.

Stosowne środki na poziomie wspólnotowym powinny być podjęte dopiero w trzeciej fazie, w razie niepowodzenia środków podjętych podczas pierwszej i drugiej fazy.

6. Z ustawy – Prawo energetyczne przeniesione zostały przepisy w zakresie określenia zadań operatorów systemów gazowych⁹⁾ dotyczące wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego. Również przepisy ustawy określające zadania przedsiębiorstw funkcjonujących na krajowym rynku gazu oraz zadania ministra właściwego do spraw gospodarki w przypadku zdarzeń mogących spowodować poważne zagrożenie bezpieczeństwa paliwowego w zakresie dostaw gazu ziemnego, są uszczegółowieniem przepisów dotychczas obowiązujących.
7. Ponadto w ustawie określono zasady i tryb uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, zadania przedsiębiorstw w tym zakresie oraz zasady dokonywania rozliczeń. Wprowadzono również obowiązki sprawozdawcze dotyczące informowania organów administracji o poziomie utrzymywanych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz uprawnienia do przeprowadzania kontroli i weryfikacji stanu zapasów. Jako organ uprawniony do kontroli wskazano Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki ze względu na posiadaną wiedzę o sektorze oraz dysponowanie niezbędnym aparatem administracyjnym.

3. Uzasadnienie szczegółowe

Rozdział 1 dotyczy przepisów ogólnych projektu ustawy

Postanowieniami artykułu 1 zostały określone zagadnienia będące przedmiotem regulacji. Są to zasady dotyczące systemu zapasów ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego, przeprowadzania ich kontroli oraz zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i konieczności wypełnienia

zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie interwencji na rynkach paliw i gazu ziemnego. Dotychczas zagadnienia te w odniesieniu do ropy naftowej i produktów naftowych były regulowane postanowieniami ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw, natomiast w odniesieniu do gazu ziemnego przepisami ustawy – Prawo energetyczne oraz rozporządzenia wykonawczego. Istotnym uzupełnieniem obowiązujących regulacji jest przepis, że ustawa dotyczy również zasad postępowania w przypadku konieczności wypełnienia zobowiązań międzynarodowych, co związane jest z przygotowaniem do przystąpienia Polski do Międzynarodowej Agencji Energetycznej.

Artykuł 2 zawiera słowniczek pojęć stosowanych w ustawie

- Istotną nową definicją wprowadzoną na potrzeby tej ustawy jest określenie pojęcia „bezpieczeństwo paliwowe państwa”, przy czym należy zaznaczyć, że określenie „paliwa” stosuje się jedynie do paliw określonych w definicji przyjętej na potrzeby tej ustawy, czyli paliw ciekłych, biopaliw ciekłych i gazu płynnego LPG oraz na potrzeby tej definicji do gazu ziemnego,
- W definicji średniego dziennego zużycia wewnętrznego ropy naftowej i produktów naftowych określono je jako bilans ropy naftowej i produktów naftowych przywiezionych i wywiezionych z terytorium RP, skorygowany zmianami w poziomie krajowych zapasów ropy naftowej i produktów naftowych. Przyjęcie powyższej definicji oznacza w praktyce rozszerzenie podstawy służącej do obliczenia wymaganych zapasów interwencyjnych o ok. 5,5 mln ton¹⁰⁾ i konieczności powiększenia zapasów interwencyjnych ponad stan wymagany w oparciu o obecne przepisy o ponad 1 mln ton. Zmiana definicji wynika z konieczności dostosowania polskich przepisów do metodologii obliczania zapasów interwencyjnych stosowanej przez Międzynarodową Agencję Energetyczną, ze względu na podjęte przez Polskę starania uzyskania członkostwa w tej organizacji,

- Na potrzeby przedmiotowego projektu zdefiniowano system gazowy w sposób odmienny od stosowanego w ustawie – Prawo energetyczne, przez uzupełnienie go o przepis dotyczący wprowadzania tym systemem gazu ziemnego na terytorium RP i rozprowadzania go po tym terytorium, ze względu na fakt, że kluczowym dla projektowanej regulacji jest fakt objęcia obowiązkiem tworzenia zapasów gazu ziemnego pochodzącego spoza terytorium RP.

Rozdział 2 określa zasady tworzenia i utrzymywania zapasów ropy naftowej i produktów naftowych

Artykuł 3 zakłada utworzenie systemu zapasów interwencyjnych ropy naftowej i produktów naftowych, w wielkości odpowiadającej 90-dniowemu zużyciu wewnętrznemu ropy naftowej i produktów naftowych w roku poprzednim, z wyłączeniem gazu płynnego (LPG), w odniesieniu do którego ustawa przewiduje utworzenie zapasów 30-dniowych. Aby zapewnić pełną dostępność paliw utrzymywanych jako zapasy interwencyjne oraz zapewnić zgodność wprowadzanych rozwiązań z metodologią stosowaną przez Międzynarodową Agencję Energetyczną, ustawa zakłada również konieczność utworzenia dodatkowej 10% rezerwy na poczet zapasów niedostępnych z przyczyn technicznych oraz ubytków podczas ich przemieszczania z miejsc magazynowania do miejsca sprzedaży o czym stanowi art. 3 ust. 4.

Wprowadzenie obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych gazu płynnego LPG wynika ze stałego wzrostu konsumpcji tego paliwa w Polsce. Ogólna sprzedaż gazu płynnego na krajowym rynku w roku 2005 wynosiła 2,4 mln ton i była o 15,7% wyższa w stosunku do roku 2004¹¹⁾. Jednocześnie polski rynek gazu płynnego jest silnie uzależniony od importu. Pomimo zwiększenia produkcji krajowej LPG z importu pochodzi 88% całego gazu płynnego sprzedawanego w Polsce, a główni dostawcy LPG do Polski to Rosja (31%), Białoruś (13%) oraz Litwa i Kazachstan (po 12%). Ze względu na preferencje podatkowe, znaczną część zużywanego w Polsce gazu płynnego stanowi autogaz (1,8 mln ton – w 2005 r.) –

stosowany jako paliwo alternatywne dla benzyn silnikowych. Zgodnie z danymi Polskiej Organizacji Gazu Płynnego ogólna ilość pojazdów z dodatkowym napędem gazowym wynosi 1,8 mln sztuk.

Zgodnie ze statystyką celną, w roku 2005 przywozem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ropy naftowej zajmowało się 17 przedsiębiorstw, z czego na 3 z nich przypadło ok. 95% sprowadzonej ropy naftowej.

Natomiast w przypadku gazu płynnego (LPG) były to 84 przedsiębiorstwa.

W projekcie ustawy zachowana została obecnie obowiązująca struktura systemu zapasów, w którym koszty tworzenia tych zapasów rozłożone są na producentów i przedsiębiorstwa zajmujące się przywozem ropy naftowej i paliw, w tym paliw ciekłych i biopaliw oraz gazu płynnego LPG (nazwane w ustawie handlowcami) oraz na budżet państwa. Art. 3 ust. 2 zakłada, że zapasy interwencyjne tworzyć będą:

- zapasy obowiązkowe ropy naftowej lub paliw, utrzymywane przez przedsiębiorców naftowych (producentów i handlowców) oraz
- zapasy państwowe ropy naftowej i produktów naftowych tworzone przez ministra właściwego do spraw gospodarki i utrzymywane przez państwową Agencję Rezerw Materiałowych, funkcjonującą w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw.

W stosunku do rozwiązań dotychczasowych, główne zmiany polegają na:

- przyjęciu terminu „zapasy interwencyjne” dla zapasów służących zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw,
- propozycji wyodrębnienia z państwowych rezerw gospodarczych zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw i rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw

ciekłych zapasy obowiązkowe tworzone przez producentów i przywożących uzupełniają państwowe rezerwy gospodarcze ropy naftowej i paliw. Zasady tworzenia rezerw gospodarczych zakładają jednak wyodrębnienie w ich stanie tzw. stanów zastrzeżonych na potrzeby militarne, które zgodnie z wymaganiami międzynarodowymi (Unii Europejskiej i Międzynarodowej Agencji Energetycznej) nie powinny być wliczane w zapasy tworzone i utrzymywane na potrzeby wypełnienia zobowiązań międzynarodowych. Stosowanie takiego rozwiązania stwarza niejasne kryteria kwalifikacji paliw utrzymywanych w rezerwach gospodarczych do zasobu utrzymywanego na poczet wypełniania zobowiązań międzynarodowych. Wyodrębnienie z rezerw gospodarczych zapasów państwowych, jako elementu zapasów interwencyjnych (utrzymywanych m.in. w celu realizacji wymagań międzynarodowych UE i MAE) pozwoli na eliminację ww. niejasności i zwiększenie przejrzystości w zakresie zasad określania jaka część zapasów utrzymywanych przez państwo może być wliczona do zasobu interwencyjnego Rzeczypospolitej Polskiej utrzymywanego w celu realizacji zobowiązań międzynarodowych.

Art. 3 ustęp 5 zawiera delegację dla ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia określającego szczegółowy wykaz towarów tworzących bazę dla kalkulacji zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw i zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych oraz z których tworzy się zapasy obowiązkowe.

Art. 3 ustęp 6 zawiera odwołanie do przepisów określających wymagania jakościowe, jakie powinny spełniać produkty naftowe, z których tworzone są zapasy interwencyjne. Przyjęto, że paliwa gromadzone w zapasach obowiązkowych powinny odpowiadać wymaganiom jakościowym określonym w przepisach o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. W chwili obecnej oznacza to, że paliwa utrzymywane w zapasach obowiązkowych będą objęte regulacjami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Celem przepisu jest zapewnienie sprawności wprowadzania paliw z zapasów interwencyjnych na rynek w sytuacji kryzysowej, bez potrzeby dokonywania dodatkowych

czynności, mających na celu zapewnienie jakości wprowadzanych paliw z obowiązującymi w Polsce wymaganiami jakościowym. Określenie tego warunku jest konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa, w tym bezpieczeństwa obywateli.

W artykule 3 przyjęto, że tworzący zapasy nie będą musieli dokonywać systematycznej co półrocznej wymiany całości utrzymywanych zapasów w celu dostosowania ich jakości do sezonowych wymagań jakościowych w zakresie prężności par oraz temperatury zablokowania zimnego filtra.

Jednakże celem zapewnienia, aby do obrotu nie trafiały w ramach rotacji paliwa niespełniające w danym okresie wymagań sezonowych – wprowadzono przepis aby rotowane paliwa spełniały wszystkie wymagania w zakresie jakości obowiązujące w danym okresie roku.

W artykule 4 postanowiono, że na podstawie danych statystycznych ogłaszane będą corocznie wielkości średniego przywozu, produkcji i zużycia ropy naftowej, paliw i produktów naftowych, które stosowane będą następnie do ustalania wielkości zapasów interwencyjnych. Proponowany przepis jest odpowiednio zmodyfikowanym przepisem art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw i ma na celu zapewnienie dokonywania corocznej zmiany podstawy obliczania ilości zapasów interwencyjnych, do utrzymania których w danym roku zobowiązana jest Polska. Przepis ten ma również na celu zapewnienie wypełnienia przepisów art. 4 dyrektywy 2006/67/WE, zobowiązujących państwa członkowskie UE do corocznego przeliczania posiadanych zapasów w związku z coroczną zmianą roku bazowego (zapasy oblicza się w oparciu o zużycie w roku poprzednim).

Zgodnie z postanowieniami artykułu 5 obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw nałożony został na przedsiębiorców zajmujących się produkcją paliw (które zgodnie z definicjami przyjętymi w ustawie obejmują benzyny, oleje napędowe, oleje opałowe oraz gaz płynny LPG) oraz przedsiębiorców zajmujących się

przywozem ropy naftowej i paliw. Zakłada się, że zapasy te pokryją 76-dniową produkcję paliw (z wyłączeniem LPG) lub przywóz ropy naftowej lub paliw (z wyłączeniem LPG) oraz 30-dniową produkcję i przywóz gazu płynnego LPG. Przepisy ustępu 4, 5 i 6 określają zasady ustalania wielkości obowiązkowych zapasów w sposób odrębny dla producentów i handlowców.

Sposób obliczania ilości zapasów, do utworzenia których zobowiązani są producenci i handlowcy odzwierciedla zasady przyjęte w art. 2 w definicji określającej zasady obliczania zużycia wewnętrznego ropy naftowej i produktów naftowych. Zgodnie z ustawą przedsiębiorstwa objęte obowiązkiem ustawowym określają wymagany dla nich poziom zapasów, w oparciu o zrealizowany w poprzednim roku przywóz ropy naftowej i przywóz lub produkcję paliw – odpowiednio do charakteru prowadzonej działalności gospodarczej (handlowa lub produkcyjna), pomniejszone o:

- wywóz ropy naftowej lub produktów naftowych,
- dostawy paliwa dla statków odbywających rejsy dalekomorskie (na tzw. bunkrowanie statków) i
- biokomponenty w ilościach przekraczających maksymalne udziały dla paliw ciekłych,
- ilości paliw sprowadzonych i przeznaczonych na uzupełnienie pomniejszonych zapasów obowiązkowych oraz ewentualne ilości wyprodukowanych z krajowej ropy naftowej paliw, do poziomu odpowiadającego 20% konsumpcji wewnętrznej tych paliw i paliw wyprodukowanych z olejów odpadowych.

Założono, że określony w ten sposób zakres, od którego przedsiębiorcy są zobowiązani tworzyć zapasy obowiązkowe odpowiada ich „udziałowi w tworzeniu” konsumpcji wewnętrznej.

Jednocześnie przyjęto, że w przypadku przywozu ropy naftowej obowiązek tworzenia zapasów rozłożony zostanie pomiędzy przedsiębiorstwa sprowadzające ropę naftową i rafinerie, zakupujące ten towar od tych przedsiębiorstw. W ustawie proponuje się, aby przedsiębiorcy sprowadzający ropę naftową tworzyli zapasy od ilości sprowadzonej ropy naftowej, przeznaczonej następnie do produkcji produktów naftowych z wyłączeniem tej części jej masy (frakcji) wykorzystanej jako surowiec do produkcji paliw silnikowych, olejów napędowych i LPG, od której to części zapasy obowiązkowe tworzyć będą rafinerie, które zakupiły od nich surowiec, z przeznaczeniem na produkcję wyłączonych powyżej produktów. W praktyce będzie oznaczało to konieczność stosowania do obliczeń i określenia podziału obowiązku pomiędzy producentów i handlowców sprowadzających ropę naftową, współczynników uzysku producenta.

Proponowane rozwiązanie ma na celu zapewnienie sprawnych dostaw produktów naftowych na rynek, przez ograniczenie konieczności dokonywania transakcji sprzedaży lub wykupu ropy naftowej przez rafinerię od importera ropy w sytuacji kryzysowej, co może wiązać się np. z problemami w ustaleniu ceny transakcji.

W ustępie 7 zawarto regulację pochodzącą z obowiązujących przepisów art. 16 ust 6. ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw dotyczącą uprawnienia dla ministra właściwego do spraw gospodarki do zezwolenia na niepowiększanie zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na okres nie dłuższy niż jeden rok. Przepis ten ma na celu umożliwienie uwzględnienia szczególnych sytuacji, w których, z przyczyn od niego niezależnych przedsiębiorca tworzący zapasy obowiązkowe nie jest w stanie tego obowiązku zrealizować. Chodzi tu przede wszystkim o wypadki losowe, takie jak awaria instalacji produkcyjnej, pożar, powódź. Ustęp 8 jest również przeniesieniem przepisów dotychczas obowiązujących w kwestii własności zapasów. W ustawie przyjęto, że zapasy obowiązkowe stanowią własność przedsiębiorców, którzy je utworzyli. Jedynym wyjątkiem

jest sytuacja, gdy zapasy utrzymywane są w tzw. systemie biletowym. Zasady utrzymywania zapasów w systemie biletowym określa art. 11.

W artykule 6 zawarto regulacje dotyczące ustalenia wielkości zapasów dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność. Przyjęto, że podmioty te będą zobowiązane do tworzenia zapasów obowiązkowych w taki sam sposób i w wielkości obowiązującej pozostałe przedsiębiorstwa. W ustępie drugim określono, że podstawą do obliczenia wymaganej wielkości będzie zadeklarowana wielkość przywozu, z zastrzeżeniem konieczności ich uzupełnienia w przypadku gdyby ilość faktycznie zrealizowana odbiegała od prognozowanej. Przepis ten stanowi istotną zmianę w stosunku do zasad określonych w przepisach ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw. W projekcie ustawy znosi się bowiem uprzywilejowanie dla nowo utworzonych podmiotów, polegające na zawieszeniu w stosunku do nich, na okres jednego roku, obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych (przy utrzymaniu zapasów minimalnych w wysokości odpowiadającej siedmiodniowej produkcji lub 7-dniowemu przywozowi). W celu wyeliminowania nieuczciwych zachowań podmiotów polegających na zakładaniu działalności gospodarczej objętej obowiązkiem tworzenia zapasów, jedynie na okres jednego roku, a następnie likwidacji przedsiębiorstwa i zakładania nowego podmiotu i wykorzystania w ten sposób z przepisowej ulgi, zakłada się, że podmioty takie będą musiały w pierwszym roku swojej działalności tworzyć zapasy na poziomie obowiązującym dla wszystkich podmiotów zgodnie z harmonogramem, a następnie po zakończeniu okresu przejściowego, z przepisami art. 5.

Postanowienia artykułu 7 określają postać w jakiej utrzymywane są zapasy. Przepisy zawarte w ust. 1-3 odpowiadają generalnie przepisom zawartym w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw. W ustępie 4 założono, że zapasy „od” produkcji lub przywozu biopaliw ciekłych będą tworzone w postaci paliw ciekłych, stanowiących główny ich składnik. W ustępie 5 postanowiono, że w odniesieniu do gazu płynnego postacią zamienną są benzyny silnikowe, natomiast w ustępie 6 ustanowiono możliwość udzielenia przez ministra właściwego do spraw

gospodarki zgody na zamienne utrzymywanie zapasów benzyn, olejów napędowych i olejów opałowych, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Przepisy te mają na celu zachowanie pewnej elastyczności systemu zapasów.

Artykuł 8 ust. 1 i 2 jest generalnie przeniesieniem obowiązujących przepisów ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw z jej niezbędnym uzupełnieniem w zakresie dotyczącym gazu płynnego LPG. W ustępie 3 zawarta została delegacja ustawowa dla ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia, w którym określone zostaną szczegółowe zasady tworzenia zapasów, ustalania ich wymaganej ilości oraz zasady udzielania zgody na zamianę rodzajów zapasów lub ich czasowe niepowiększanie. Istotnym nowym elementem zawartym w delegacji jest określenie sytuacji, w których producenci lub handlowcy mogą wystąpić do ministra właściwego do spraw gospodarki z wnioskiem o czasowe zawieszenie powiększania zapasów obowiązkowych oraz sytuacji, w których mogą wystąpić z wnioskiem o czasową zgodę na utrzymanie zapasów w produktach innych niż zostały pierwotnie utworzone. Proponowana zmiana wynika z dotychczasowej praktyki i ma na celu poprawę przejrzystości przepisów.

W artykule 9 ustanowiono możliwość utrzymywania poza terytorium RP do 5% wielkości zapasów obowiązkowych, do utrzymywania których jest zobowiązane przedsiębiorstwo, jednakże warunkiem koniecznym jest zawarcie międzyrządowej umowy określającej szczegółowo zasady kontroli stanu zapasów, sprawozdawczości oraz ich przemieszczania i dysponowania nimi w sytuacji zakłóceń w dostawach. Możliwość ta ogranicza się tylko do terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, co jest wymagane przepisami unijnymi. Propozycja przepisu oznacza ograniczenie możliwości utrzymywania zapasów obowiązkowych poza granicami kraju (z obecnie istniejących 20%) i wynika z konieczności zachowania szybkiego dostępu do paliw utrzymywanych w zapasach. Przepis ten ma również na celu stymulację rozwoju rynku magazynowego w Polsce.

W artykule 10 i 11 określono zasady świadczenia usług magazynowania w odniesieniu do zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw, w tym niezbędne postanowienia umowy o magazynowanie oraz zasady informowania organów administracji państwowej o zawartych umowach. Dopuszczono również możliwość zlecenia wykonywania obowiązku tworzenia i utrzymywania zapasów, określono podstawowe postanowienia umowy dotyczącej tej usługi, a także obowiązki podmiotów przyjmujących takie zlecenie. Prezesowi Agencji Rezerw Materiałowych udzielono uprawnień do zatwierdzania projektu takiej umowy oraz możliwości odmowy jej zatwierdzenia w określonych prawem przypadkach.

Proponowane rozwiązania są zbliżone do przepisów obowiązujących ujętych w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw. Główną zmianą w stosunku do przepisów obecnie obowiązujących jest umożliwienie utrzymywania przez handlowców części zapasów w postaci ropy naftowej, także w przypadku zlecenia utrzymywania w ich imieniu zapasów obowiązkowych przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą w zakresie magazynowania ropy naftowej. Warunkiem koniecznym jest jednoczesne zawarcie przez podmiot zlecający umowy z producentem, który zagwarantuje przerób tej ropy na paliwa, w sytuacji gdy wystąpi konieczność zasilenia rynku zapasami obowiązkowymi paliw. Zawarcie umów wymaga uzyskania zgody Agencji Rezerw Materiałowych, która nadzoruje system zapasów obowiązkowych.

Artykuł 12 zawiera zasady przeniesione z dotychczas obowiązujących regulacji ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw w zakresie ponoszenia przez przedsiębiorców kosztów tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych oraz ubezpieczenia tych zapasów w niezbędnym zakresie.

Postanowienia artykułu 13 podtrzymują obowiązujące zasady tworzenia i prowadzenia przez Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych rejestru producentów i handlowców. Dookreślono, że rejestr ten powinien zawierać oznaczenie przedsiębiorstwa, dotyczące go niezbędne dane ekonomiczne

oraz informacje dotyczące magazynowania. Szczegółowe zasady prowadzenia rejestru, wzoru wniosków i dokumentów zostaną ustalone w rozporządzeniu, do którego wydania został upoważniony minister właściwy do spraw gospodarki.

Dodatkowym elementem jest wprowadzenie obowiązku przekazywania listy i danych adresowych podmiotów wpisanych do rejestru przez Prezesa ARM, Prezesowi URE. Przepis ten ma na celu zapewnienie przestrzegania przepisów w zakresie obowiązku posiadania koncesji przez podmioty wpisane do rejestru.

Wprowadzono również przepis mający na celu wzmocnienie ochrony danych indywidualnych zawartych w rejestrze, z wyłączeniem listy podmiotów i ich danych adresowych.

W artykule 14 zawarte zostały zasady dotyczące terminu złożenia wniosku o wpis do rejestru oraz jego zawartość i zasady uzupełniania. Określono również przypadki, w których możliwa jest odmowa wpisu do rejestru. Przepisy te nie wnoszą zmian w stosunku do zasad określonych w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw.

W artykule 15 określono termin oraz tryb dokonywania wpisu przedsiębiorstwa do rejestru. Proponuje się, aby wpis dokonywany był w drodze decyzji administracyjnej. Propozycja ta stanowi zmianę w stosunku do przepisów obecnie obowiązujących (obecnie Prezes ARM wydaje zaświadczenie o wpisie do rejestru) i wynika z potrzeby ujednoczenia trybu wpisania i wykreślenia z rejestru.

Artykuł 16 ust. 1-7 określa zasady dokonywania zmian we wpisie albo jego wykreślenia z rejestru, których dokonuje Prezes Agencji Rezerw Materiałowych z urzędu lub na uzasadniony wniosek producenta lub handlowca. Wymienione zostały przypadki, w których właściwe podmioty są obowiązane złożyć wniosek o zmianę wpisu albo jego wykreślenie, a także sytuacje, w których Prezes Agencji z mocy prawa dokonuje zamiany albo wykreślenia. Wpis do rejestru dokonywany jest w formie decyzji

administracyjnej, natomiast w przypadku odmowy wpisu Prezes Agencji obowiązany jest poinformować naczelnika urzędu celnego właściwego dla producenta albo handlowca oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Nowym elementem jest proponowany wymóg informowania naczelnika urzędu celnego i Prezesa URE. Wymóg ten związany jest z koniecznością zapewnienia spójności decyzji dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej przez dany podmiot.

W art. 17 ust. 1 i 2 wskazano, że do postępowania przed Agencją Rezerw Materiałowych w sprawach określonych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, a organem właściwym w sprawie odwołań jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Artykuł 18 zobowiązuje do utrzymywania zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten w praktyce nie wprowadza zmiany w stosunku do pierwotnych przepisów dotyczących zapasów państwowych, zawartych w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw.

Wielkość zapasów ropy naftowej i produktów naftowych została wyznaczona w art. 19 ust. 1 i powinna wynosić nie mniej niż 14-dniowe średnie dzienne wewnętrzne zużycie. W ust. 2-4 określono formy w jakiej zapasy mogą być utrzymywane oraz obowiązano Prezesa Agencji do corocznego określania wielkości i struktury zapasów w projekcie planu rzeczowo-finansowego Agencji Rezerw Materiałowych, który musi być przedłożony ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w terminie do dnia 15 kwietnia każdego roku.

Minimalna wielkość zapasów państwowych określona została na poziomie obecnych rezerw gospodarczych paliw, w części stanowiącej element uzupełniający system zapasów utrzymywanych w celu wypełnienia wymagań UE.

Ze względu na zmianę definicji średniej dziennej konsumpcji wewnętrznej, konieczne będzie jednak zwiększenie poziomu zapasów państwowych o ok. 28%.

Ponadto w projekcie ustawy przyjęto, że zapasy państwowe ropy naftowej i produktów naftowych będą wypełniały funkcję gwaranta realizacji przez Polskę zobowiązań międzynarodowych. Funkcja ta polega na tym, że ostateczny poziom i struktura tych zapasów ustalana będzie przy uwzględnieniu faktycznego stanu zapasów interwencyjnych w stosunku do stanu wymaganego zobowiązaniami międzynarodowymi. W związku z powyższym w przypadku problemów z realizacją zobowiązań ustawowych przez podmioty sektora naftowego lub np. zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwa dotychczas objęte obowiązkiem tworzenia zapasów i likwidacją przez nie zapasów obowiązkowych czy też zwiększenia się różnicy wynikającej z bilansu handlu zagranicznego produktów naftowych innych niż paliwa silnikowe, oleje opałowe i LPG do stanu przewyższającego poziom zapasów handlowych sektora naftowego może zaistnieć konieczność dodatkowego powiększenia zapasów państwowych. Należy jednak zaznaczyć, że dotychczasowe stany zapasów handlowych nie wskazują, aby taka konieczność mogła mieć miejsce w najbliższej perspektywie.

W art. 20 ust. 1-4 określone zostały zasady źródła finansowania zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych, którymi są budżet państwa oraz wpływy Agencji Rezerw Materiałowych oraz szczegółowo wskazano cele, na które Agencja Rezerw Materiałowych ma przeznaczyć środki i wpływy finansowe.

Artykuł 21 legalizuje możliwość utrzymywania zapasów państwowych u przedsiębiorstw świadczących usługi w zakresie magazynowania. Zakłada się, że utrzymująca zapasy państwowe Agencja Rezerw Materiałowych będzie mogła zlecić utrzymywanie zapasów państwowych przedsiębiorcom świadczącym usługi w zakresie magazynowania ropy naftowej lub paliw, na podstawie umowy.

Artykuł 22 ust. 1-4 zobowiązuje producentów i handlowców obowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz przedsiębiorców magazynujących, do przekazywania Prezesowi Agencji Rezerw Materiałowych pisemnych, miesięcznych informacji o wykonaniu obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych i poziomu zapasów handlowych oraz do przekazywania ministrowi właściwemu do spraw gospodarki kwartalnych informacji na temat kosztów tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych.

W stosunku do obowiązujących rozwiązań propozycja zawarta w ustawie oznacza rozszerzenie obowiązku sprawozdawczego o sprawozdawczość dotyczącą gazu płynnego LPG i ropy naftowej oraz zapasów handlowych. Proponowana zmiana wynika z modyfikacji wprowadzonych w przedmiotowym i podmiotowym zakresie obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych oraz z konieczności zapewnienia sprawności ewentualnego włączenia zapasów handlowych do zapasów obowiązkowych, w przypadku konieczności przejęcia zarządzania dostawami przez organy państwa w celu zapewnienia ciągłości dostaw paliw lub w celu zapewnienia wypełniania sprawozdawczości kryzysowej MAE.

Sam mechanizm włączenia zapasów handlowych do zapasów obowiązkowych ustanowiony został już wcześniej ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw.

Jednocześnie w ust. 5 proponuje się wyłączenie danych zbieranych w trybie tego artykułu, z zasad ochrony danych określonych w ustawie o ochronie informacji niejawnych, w przypadku gdy są one zagregowane i przetworzone w sposób uniemożliwiający ich identyfikację i powiązanie z konkretnym podmiotem, składającym sprawozdanie. Proponowane zasady udostępnienia są zgodne z podejściem przyjętym w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.). Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o statystyce publicznej publikowane i udostępniane nie mogą być informacje statystyczne możliwe

do powiązania i zidentyfikowania ich z konkretną osobą oraz dane indywidualne, charakteryzujące wyniki ekonomiczne działalności podmiotów, jeżeli na daną agregację danych składa się mniej niż trzy podmioty.

Przedmiotowe wyłączenie jest konieczne ze względu na umożliwienie wykorzystywania tych danych do analiz, monitorowania sytuacji w zakresie bezpieczeństwa na rynku naftowym oraz wypełniania zobowiązań dotyczących przedkładania zbiorczych raportów na temat stanu zapasów do KE i w przyszłości do MAE. Możliwość prezentacji danych zbiorczych będzie również istotna w trakcie przeglądów polityki zabezpieczenia przed kryzysami na rynku naftowym, którym, jako państwo członkowskie MAE, Polska będzie musiała się poddawać.

W art. 23 określono, że Agencja Rezerw Materiałowych składa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki sprawozdanie o stanie zapasów interwencyjnych i handlowych w okresach półrocznych oraz skrócone sprawozdania w okresach miesięcznych. Ponadto, przekazuje bieżące informacje na temat powyższych zapasów.

Nowym elementem w stosunku do rozwiązań zawartych w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw jest obowiązek przekazywania przez ARM ministrowi właściwemu do spraw gospodarki skróconych raportów miesięcznych o zapasach obowiązkowych paliw ciekłych. Zmiana ta wynika z konieczności zapewnienia regularnego przepływu informacji na temat zapasów obowiązkowych pomiędzy ARM i ministrem właściwym do spraw gospodarki, w przedziałach czasowych zgodnych z wymaganiami międzynarodowymi dotyczącymi sprawozdawczości naftowej, za wypełnienie których odpowiada minister właściwy do spraw gospodarki.

Rozdział 3 dotyczy zagadnień związanych z zapasami gazu ziemnego.

Przepisy art. 24 konsumują i precyzują przepisy art. 9j ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2003 r. Nr 153,

poz. 1504, z późn. zm.) ustanawiające obowiązek utrzymywania zapasów gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Istotną zmianą jest zwiększenie wielkości obowiązkowych zapasów do poziomu odpowiadającego 30 dniom przywozu gazu ziemnego zrealizowanego przez przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego w okresie dwunastu miesięcy liczonych od dnia 1 kwietnia roku ubiegłego do dnia 31 marca danego roku.

Uwzględniając konieczność stopniowego dostosowywania się przedsiębiorstw obrotu i podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego do wymaganego poziomu zapasów wprowadzono w art. 74 ust. 2 przepisów przejściowych długoterminowy harmonogram powiększania zapasów obowiązkowych, w którym osiągnięcie oczekiwanego poziomu zapasów wyznaczono na rok 2012.

Należy przy tym podkreślić, że w ust. 5 artykułu 24 wprowadzono uprawnienie dla ministra właściwego do spraw gospodarki do zwolnienia z obowiązku gromadzenia zapasów obowiązkowych przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego, które spełniają łącznie dwa wymogi: liczba ich odbiorców nie przekracza stu tysięcy i sprzedaż gazu ziemnego w ciągu roku nie przekracza 50 mln m³. Uprawnienie to ma na celu zwolnienie z obowiązku magazynowania małych, lokalnych firm, nieposiadających technicznych możliwości korzystania z usług magazynowania gazu, dla których obowiązek ten byłby nadmiernym ciężarem organizacyjnym i finansowym, a jego wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa paliwowego kraju – niewielki.

Bezwzględnie jednak nie będą podlegały temu zwolnieniu podmioty związane kapitałowo z podmiotem, który uzyskał już takie zwolnienie bądź się o nie ubiega.

Wymóg utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w instalacjach magazynowych spełniających parametry technicznej możliwości dostarczenia do systemu gazowego całkowitej ich ilości w okresie nie dłuższym niż 40 dni, wprowadzony w pkt 2 ust. 2 art. 24, ma na celu zapewnienie realnej możliwości wykorzystania zapasów w sytuacji zakłóceń w dostawach spowodowanych zmniejszeniem dostaw. W przypadku ich braku, zgodnie z ust. 4, operator systemu gazowego musi w terminie 7 dni powiadomić o tym fakcie Prezesa URE. W celu weryfikacji technicznych możliwości dostarczania tych zapasów przedsiębiorstwo energetyczne, stosownie do pkt 3 ust. 2 przedmiotowego artykułu, jest zobowiązane do przekazywania operatorom systemu przesyłowego lub połączonego informacji na temat charakterystyki instalacji magazynowych.

Zgodnie z ust. 3 art. 24 magazynowanie odbywa się w instalacjach magazynowych przyłączonych do krajowego systemu gazowego i zdefiniowanych w ustawie – Prawo energetyczne, udostępnianych w sposób regulowany, na zasadzie równoprawnego traktowania przez przedsiębiorstwa świadczące usługi magazynowania.

Ilość wymaganych zapasów obowiązkowych, zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2, ustala przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego w odniesieniu do zrealizowanego w okresie roku liczonym od dnia 1 kwietnia roku ubiegłego do dnia 31 marca danego roku przywozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Sposób określenia okresu odniesienia do wyznaczenia poziomu zapasów obowiązkowych ma na celu uwzględnienie zarówno letniego spadku poboru gazu, jak i zimowego wzrostu zapotrzebowania i zwiększenia dostaw. Ustalone wielkości, stosownie do ust. 3 i 4, podlegają weryfikacji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki¹²⁾ i muszą być utrzymywane przez okres od dnia 1 października danego roku do dnia 30 września kolejnego roku.

Dla podmiotów rozpoczynających działalność Prezes URE, zgodnie z art. 25 ust. 5, ustala w decyzji wielkość zapasów obowiązkowych gazu

ziemnego dla okresu od dnia rozpoczęcia działalności przywozu do dnia 30 września. Dla okresu od dnia 1 października następującego po dniu rozpoczęcia działalności do dnia 30 września roku następnego wielkość zapasów jest określana przez Prezesa URE w odrębnej decyzji, na podstawie danych statystycznych o średniej ilości przywozu gazu ziemnego z okresu prowadzenia działalności.

Przepisy art. 26 określają procedurę uruchamiania zapasów obowiązkowych oraz organy do tego upoważnione. W ust. 1 postanowiono, że zapasy obowiązkowe pozostają w dyspozycji Ministra Gospodarki¹³⁾. Zapasy obowiązkowe mogą być uruchomione przez operatorów: systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, którzy odpowiedzialni są za bezpieczeństwo pracy systemu gazowego. Do tego celu niezbędna jest, stosownie do ust. 2, zgoda Ministra Gospodarki, wydana w formie decyzji administracyjnej, a ewentualny wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy nie może wstrzymywać jej wykonania, gdyż uruchomienie zapasów obowiązkowych następuje jedynie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa. W przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych, zgodnie z ust. 3, obowiązek uzupełnienia zapasów do ustalonego poziomu został rozłożony w czasie na okres 4 miesięcy dla uwzględnienia możliwości technicznych systemów: przesyłowego i magazynowego oraz umożliwienia uzupełnienia zapasów w chwili zmniejszającego się zapotrzebowania. Stosownie do ust. 4 termin ten może być, na wniosek podmiotu, wydłużony decyzją Ministra Gospodarki do okresu nie dłuższego niż 8 miesięcy.

Artykuł 27 ust. 1 i 2 nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego obowiązki informacyjne wobec Ministra Gospodarki, a także operatora systemu gazowego. Informacje o wielkości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz technicznych możliwościach dostarczania ich do systemu powinny być przekazane do dnia 15 czerwca każdego roku, natomiast dotyczące rzeczywistej wielkości utrzymywanych zapasów i miejsca ich magazyno-

wania na dzień 15 września – do dnia 20 września każdego roku. Przeniesiony został z art. 15d ustawy – Prawo energetyczne obowiązek informowania Ministra Gospodarki oraz Prezesa URE, do dnia 15 maja każdego roku, o działaniach w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz realizacji obowiązku gromadzenia zapasów obowiązkowych. Taka regulacja podkreśla fakt, że obowiązek dbałości o bezpieczeństwo paliwowe spoczywa także na przedsiębiorcach energetycznych i podmiotach zapewniających dostawy gazu ziemnego z zagranicy, toteż konieczne jest, aby o swoich działaniach w tym zakresie informowali odpowiedzialne za bezpieczeństwo energetyczne organy administracji państwowej.

Artykuł 28 w ust. 1 i 2 określa kwestie majątkowe i ponoszenia kosztów finansowych utrzymywania zapasów obowiązkowych, stanowiąc, że zapasy te są majątkiem podmiotów utrzymujących je oraz że koszty z tym związane kosztami uzasadnionymi związanymi z ich działalnością.

Rozdział 4 zawiera zasady przeprowadzania kontroli

Artykuł 29 ust. 1-9 określa zasady procedury kontrolnej Agencji Rezerw Materiałowych w odniesieniu do przeprowadzania inspekcji stanu zapasów obowiązkowych w przedsiębiorstwach zobowiązanych do ich utrzymywania oraz w przedsiębiorstwach świadczących usługi magazynowania, a także kontroli u przedsiębiorców magazynujących zapasy państwowe. Czynności kontrolne będą wykonywane przez pracowników ARM na podstawie pisemnego, imiennego upoważnienia. Przedmiotowy przepis wskazuje uprawnienia i obowiązki podmiotów uczestniczących w postępowaniu kontrolnym. Proponowane zasady przeprowadzenia kontroli nie odbiegają zasadniczo od zasad obowiązujących w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw. Kontroli podlegają również zapasy handlowe, jednak tylko w zakresie dotyczącym wiarygodności danych przekazywanych ARM w raportach miesięcznych.

W art. 30 ust. 1-9 zostały określone zasady procedury kontrolnej Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do przeprowadzania inspekcji stanu zapasów obowiązkowych w przedsiębiorstwach i podmiotach zobowiązanych do ich utrzymywania oraz w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie magazynowania gazu ziemnego. Czynności kontrolne będą wykonywane przez pracowników URE na podstawie pisemnego, imiennego upoważnienia. Przedmiotowy przepis wskazuje uprawnienia i obowiązki podmiotów uczestniczących w postępowaniu kontrolnym.

Rozdział 5 dotyczy zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa w odniesieniu do ropy naftowej i paliw.

Artykuł 31 usytuowany został w rozdziale 5 projektu ustawy, w którym to rozdziale, zgodnie z jego tytułem – reguluje się zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa w zakresie ropy naftowej i produktów naftowych oraz konieczności wypełniania zobowiązań międzynarodowych.

Celem przepisów tego artykułu jest przygotowanie się producentów i handlowców do funkcjonowania na rynku paliwowym, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa w zakresie ropy naftowej i produktów naftowych.

Artykuł 31 ust. 1 nakłada na producentów i handlowców obowiązek opracowania procedur postępowania w sytuacjach wystąpienia zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub produktów naftowych oraz w przypadkach wystąpienia poważnych awarii technicznych. Ust. 2 określa zakres procedur. Ust. 4 nakłada obowiązek przekazywania istotnych informacji o awariach i zakłóceniach w dostawach ministrowi właściwemu ds. gospodarki, co umożliwi sprawne działanie w takich sytuacjach. Proponowane przepisy mają na celu stworzenie kompletnej procedury przygotowania do działań interwencyjnych, poczynając od szczebla

podstawowego, tj. szczebla podmiotu gospodarczego zaopatrującego rynek w paliwa. Wprowadzenie obowiązku posiadania procedur interwencyjnych na szczeblu przedsiębiorstwa powinno przyczynić się do poprawy sprawności podejmowania działań zaradczych w sytuacjach kryzysowych. Należy również zaznaczyć, że znaczna część przedsiębiorstw, w szczególności duże firmy, posiadają już tego rodzaju procedury. Należy również wspomnieć, że informacje zawarte w tych planach podlegają ochronie na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnej. Oznacza to, że informacje zawarte w procedurach nie będą mogły zostać przekazane stronie trzeciej oraz że dostęp do nich będzie miała jedynie ograniczona grupa osób posiadających certyfikaty bezpieczeństwa.

W art. 32 ust. 1 wymieniono sytuacje, w których podejmowane są działania mające na celu przeciwdziałanie powstałym zagrożeniom. Pkt 1 określa sytuacje zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa, tzn. zagrożenie powstania nierównowagi w bilansie naftowym lub też zaistniałe już problemy w zaopatrzeniu rynku, pkt 2 – konieczność wypełnienia zobowiązań międzynarodowych. Ust. 2 określa, na czym polegają działania w sytuacjach określonych w ust. 1.

Zaproponowana szeroka formuła przepisów ma na celu zapewnienie możliwości i środków interwencji Radzie Ministrów w każdej sytuacji, gdy takie działanie jest niezbędne, bez względu na przyczynę jej zaistnienia (powódź, pożary, inne stany wyjątkowe, zakłócenia gospodarcze, techniczne).

Artykuły 33 i 34 określają tryby uruchamiania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych.

Artykuł 33 określa tzw. tryb krajowy – tj. sytuację, gdy zapasy muszą być uwolnione w celu złagodzenia zakłóceń na rynku krajowym. Projekt określa ministra właściwego ds. gospodarki jako głównego dysponenta zapasów obowiązkowych oraz zapasów państwowych. Tryb uwalniania zapasów

obowiązkowych w sytuacji kryzysu wewnętrznego nie uległ zasadniczym zmianom w porównaniu z rozwiązaniami obowiązującymi. W ustawie proponuje się jedynie rezygnację z nakazu sprzedaży paliw z zapasów obowiązkowych nakładanego w formie rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki, z jednoczesnym uszczegółowieniem przepisów dotyczących nakazu sprzedaży paliw z zapasów obowiązkowych wskazanym podmiotom, nakładanego w formie decyzji administracyjnej ministra właściwego do spraw gospodarki. Proponowane zmiany mają przede wszystkim usprawnić proces reakcji na zakłócenia w zaopatrzeniu rynku w paliwa.

Elementem nowym w stosunku do przepisów ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw jest także rezygnacja z zastosowania cen rynkowych w przypadku nakazu sprzedaży paliw z zapasów wskazanym podmiotom i zastąpienie ich ceną wskazaną w decyzji oraz przejęcie przez Skarb Państwa ewentualnych wynikających z tego roszczeń. Proponowana zmiana ma na celu zagwarantowanie w sytuacji kryzysowej szybkich dostaw paliw z zapasów obowiązkowych podmiotom o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania państwa, życia, zdrowia i bezpieczeństwa osób.

Postanowienia art. 34 (tzw. międzynarodowy tryb uwalniania zapasów) wprowadzają zmiany w celu wypełnienia przyszłych zobowiązań wobec Międzynarodowej Agencji Energetycznej. Ust. 1 pkt 2 lit. c wprowadza zmiany polegające na przyznaniu ministrowi właściwemu do spraw gospodarki możliwości wezwania przedsiębiorstw utrzymujących zapasy obowiązkowe do obowiązkowego złożenia oferty sprzedaży określonej ilości paliw na rzecz innego państwa członkowskiego MAE. Zmiana ta oznacza w praktyce jedynie modyfikację obecnie istniejącego nakazu sprzedaży paliw z zapasów podmiotom zagranicznym. Wprowadzenie nakazu złożenia oferty sprzedaży związane jest z zapewnieniem możliwości realizacji przez Polskę zobowiązań wobec MAE, dotyczących tzw. alokacji zagranicznych, które polegają na dzieleniu w sytuacji kryzysowej istniejących dostaw paliw między państwa członkowskie MAE, w oparciu

o ich udział w dostawach w sytuacji normalnie funkcjonującego rynku i zapewnieniu w ten sposób dostaw państwowym członkowskim, które ucierpiały na skutek zakłóceń w produkcji i/lub dostawach ropy naftowej lub produktów naftowych.

Wspomnieć należy jednak, że transakcje takie negocjowane są bezpośrednio przez przedsiębiorstwa odsprzedające zapasy i (zagraniczne) przedsiębiorstwa wyrażające chęć ich nabycia i że są one realizowane w oparciu o cenę uzgodnioną w trakcie takich negocjacji.

Ponadto uruchomienie mechanizmu alokacji zagranicznych przewidziane jest jedynie w sytuacjach ostatecznych i odbywa się w drodze decyzji Rady Zarządzającej MAE, w skład której, po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w MAE, wchodził będzie również nasz przedstawiciel.

Artykuł 35 określa organy i podmioty, które mogą wystąpić w sytuacji zakłóceń na rynku naftowym do ministra właściwego do spraw gospodarki z wnioskiem o wydanie decyzji administracyjnych dotyczących obniżenia zapasów obowiązkowych lub ich interwencyjnej sprzedaży. Przyjęto, że organami i podmiotami tymi będą wojewoda, producent i handlowiec oraz podmiot zainteresowany nabyciem paliw z zapasów, przy czym podmiot ten musi należeć do grupy podmiotów o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania państwa, gospodarki, życia, zdrowia lub bezpieczeństwa obywateli.

Jednocześnie przyjęto, że decyzje w trybie art. 34 (tryb międzynarodowy) wydawane będą z urzędu przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Artykuł 36 daje możliwość ministrowi właściwemu ds. gospodarki dopuszczenia do obrotu paliwa z zapasów interwencyjnych, które nie spełniają wymagań jakościowych, po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej. Przepis został przeniesiony z obecnie obowiązującej ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw.

W art. 37 zawarto delegację dla ministra właściwego ds. gospodarki do wydania rozporządzenia określającego szczegółowy sposób obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw. Celem przepisu jest stworzenie szczegółowych procedur zapewniających sprawność procesu decyzyjnego.

Postanowienia art. 38 dotyczą sposobu i trybu przekazywania informacji dotyczących zapasów, o których mowa w art. 22 ust. 1, oraz informacji o dostawach (planowanych i zakontraktowanych przez przedsiębiorców), zarówno w odniesieniu do przedsiębiorców (ust. 1), jak i Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych (ust. 2). Przepis ten wprowadza podstawę prawną do tzw. sprawozdawczości kryzysowej i ma na celu umożliwienie Polsce wypełniania zobowiązań wobec MAE, w przypadku gdyby Agencja w sytuacji kryzysowej zdecydowała się na wprowadzenie tzw. kwestionariusza B (tj. kwestionariusza kryzysowego obejmującego dane historyczne oraz dane nt. przyszłych dostaw). Sprawozdawczość kryzysowa może również być przydatna w przypadku wewnętrznego kryzysu. Umożliwia ona dostęp do bieżących danych, co może być konieczne, aby zapewnić sprawne i efektywne działania interwencyjne. Dane te, podobnie jak informacje zawarte w kwestionariuszach miesięcznych, podlegają ochronie.

Artykuł 39 jest delegacją dla Rady Ministrów, która, na wniosek ministra właściwego ds. gospodarki, może wydać rozporządzenie włączające zapasy handlowe producentów i handlowców do zapasów obowiązkowych paliw w sytuacjach określonych w art. 32 ust. 1. Proponowane przepisy zostały przeniesione z ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw, z niewielką modyfikacją formuły przepisu, mającą na celu zwiększenie jego przejrzystości.

Przepisy art. 40 są rozszerzeniem uprawnień Rady Ministrów do wprowadzenia ograniczeń w zakresie obrotu paliwami, w drodze rozporządzenia, na wniosek ministra właściwego ds. gospodarki, w sytuacjach, o których mowa w art. 32. Przepisy te stanowią nowy środek interwencji na rynku naftowym i mają za zadanie umożliwienie wypełnienia zobowiązań wobec

MAE, dotyczących ograniczenia popytu na paliwa ciekłe w sytuacji kryzysowej.

Przepisy art. 41 dają Radzie Ministrów możliwość wprowadzenia ograniczeń mających na celu zmniejszenie zużycia paliw, w drodze rozporządzenia, na wniosek ministra właściwego ds. gospodarki, w sytuacjach określonych w art. 32. Ust. 1 pkt 1-6 zawierają listę ograniczeń, które zostały wybrane z katalogu ograniczeń stosowanych w krajach będących członkami MAE. Ograniczenia takie są również stosowane w krajach będących członkami Unii Europejskiej. Ust. 2 określa zasady wprowadzenia tych ograniczeń. Podobnie jak w przypadku art. 40, przepis ten ma na celu umożliwienie Polsce wypełnienia zobowiązań dotyczących ograniczenia popytu na paliwa w sytuacji kryzysowej. Przy opracowaniu listy środków uwzględniono fakt, że UE i MAE wymagają, aby program interwencji na rynku naftowym obejmował środki o różnym poziomie restrykcyjności, pozwalające, w razie potrzeby, na ograniczenie popytu na paliwa w sposób szybki i efektywny, ale przede wszystkim optymalnie dostosowany do sytuacji na rynku. Proponowany zestaw środków powinien spełnić to wymaganie. Katalog środków określony został na podstawie doświadczeń międzynarodowych, z uwzględnieniem środków jak najmniej dotkliwych.

Spodziewane efekty zastosowania niektórych środków oraz szacunek kosztów ich wdrożenia na podstawie doświadczeń krajów członkowskich przedstawiono w publikacji MAE pt. „Saving oil in a hurry”. Poniżej przedstawiono wyniki badania niektórych środków zaproponowanych w projekcie ustawy, przeprowadzonego przez MAE:

Tablica nr 1: Szacunek potencjalnej zmiany zużycia paliw, przy zastosowaniu określonych środków interwencyjnych

	Razem wszystkie regiony MAE (oszczędność w baryłkach na dzień)	Oszczędność zużycia paliw w transporcie w procentach	Oszczędność zużycia paliw w procentach	Środki osiągnięcia oszczędności
Zakaz jazdy samochodami	4 083 000	20.52%	14.17%	zakaz jazdy samochodami na podstawie numerów rejestracyjnych – parzyste/nieparzyste, wsparcie wzmożoną kontrolą policyjną, odpowiednią kampanią informacyjną i plakatami informacyjnymi
	486 000	2.44%	1.69%	zakaz korzystania z samochodu przez jeden dzień w tygodniu, wsparcie wzmożoną kontrolą policyjną, odpowiednią informacją i plakatami
Ograniczenia w prędkości jazdy	1 283 00	6.39%	4.46%	obniżenie prędkości do 90 km/h, wsparcie wzmożoną kontrolą policyjną lub nadzorem kamer, odpowiednią informacją i plakatami

Tablica nr 2: Ocena kosztów prowadzenia poszczególnych rodzajów polityk ograniczenia popytu

Rodzaj środka interwencyjnego	Koszt zaoszczędzonego paliwa na baryłkę
Zakaz jazdy co drugi dzień (parzyste/nieparzyste) z odpowiednią kampanią informacyjną	0.44 USD
Zakaz jazdy co drugi dzień wsparty wzmożoną kontrolą policyjną i informacjami	0.92 USD
Zakaz jazdy przez jeden dzień na dziesięć dni z informacją	3.72 USD
Ograniczenie prędkości jazdy – wzmacniona kontrola policyjna, informacja	4.50 USD
Ograniczenie prędkości jazdy – tylko kamery i informacja	4.62 USD
Zakaz jazdy przez jeden dzień na dziesięć dni, wzmożona kontrola policyjna, informacja	7.71 USD

Artykuł 42 ust. 1 określa sytuacje, kiedy minister właściwy ds. gospodarki występuje z wnioskiem do Rady Ministrów o wydanie rozporządzeń, o których mowa w art. 40 i 41. Dopuszcza się możliwość wnioskowania ministra właściwego ds. gospodarki o wydanie rozporządzeń z urzędu lub na wniosek wojewodów, producentów lub handlowców. Przepisy ust. 2 i 3 zapewniają właściwy przepływ informacji o wprowadzeniu ograniczeń.

Przepisy art. 43 zapewniają kontrolę nad wprowadzonymi ograniczeniami przez wskazanie w ust. 2 organów i służb odpowiedzialnych za kontrolę przestrzegania wprowadzonych ograniczeń. Zakłada się, że organem odpowiedzialnym za zapewnienie koordynacji kontroli przestrzegania wprowadzanych ograniczeń będzie wojewoda. W celu wypełnienia nałożonych na wojewodę obowiązków może on korzystać z podległych mu służb zespolonych, np. policji i inspekcji handlowej. Przyjęte rozwiązanie nawiązuje do zasad podziału obowiązków zawartych w ustawie o stanie klęski żywiołowej¹⁴⁾ i ma na celu wykorzystanie stworzonych na mocy tej ustawy wojewódzkich struktur antykrzysowych, a tym samym uniknięcie powielania funkcji i ograniczenie wydatków.

Przepisy art. 44 nakładają na wojewodów obowiązek przygotowania planów działań mających na celu sprawne wprowadzenie ograniczeń i kontrolę ich przestrzegania. Ust. 1 pkt 1-4 precyzują, co w szczególności muszą zawierać te plany. Ust. 2 nakłada obowiązek zatwierdzenia planów oraz określa terminy ich aktualizacji.

Przepis art. 45 zapewnia ochronę informacji zawartych w procedurach kryzysowych producentów i handlowców oraz w planach wojewodów dotyczących postępowania na wypadek wprowadzenia ograniczeń, w zakresie wykazu podmiotów o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania państwa, gospodarki, życia, zdrowia i bezpieczeństwa obywateli, mających prawo do priorytetowych dostaw paliw z zapasów obowiązkowych.

Artykuł 46 daje delegację dla ministra właściwego ds. gospodarki do wydania rozporządzenia określającego organy uprawnione do wydania upoważnień do zakupu określonej ilości paliw (kartki) oraz wzory tych upoważnień, a także upoważnień do przeprowadzania kontroli przestrzegania ograniczeń. Zakłada się również, że organami tymi będą wojewodowie, co określono we wstępnej wersji rozporządzenia wykonawczego.

Przepisy art. 47 ust. 1 nakładają na ministra właściwego ds. gospodarki obowiązek powiadomienia Komisji Europejskiej oraz odpowiednich organów innych organizacji międzynarodowych o każdym przypadku obniżenia zapasów interwencyjnych poniżej określonego poziomu. Ust. 2 określa, co w szczególności powinno zawierać to powiadomienie. Dodatkowo ust. 3 zobowiązuje do powiadomienia o wprowadzeniu ograniczeń, o których mowa w art. 40 i 41. Obowiązek notyfikacji ww. zdarzeń wynika wprost z przepisów unijnych – art. 7 dyrektywy 2006/67/WE.

Przepisy art. 48 określają procedury wystąpienia ministra właściwego do spraw gospodarki z wnioskiem do Komisji Europejskiej lub organów innych organizacji międzynarodowych o podjęcie wspólnych działań interwencyj-

nych. Wprowadzenie procedur ma na celu usprawnienie procesu decyzyjnego.

Rozdział 6 odnosi się do zasad postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego w zakresie dotyczącym gazu ziemnego.

Postanowienia art. 11a ustawy – Prawo energetyczne, realizujące art. 3 i 8 dyrektywy 2004/67/WE, przekształcono w przepisy art. 49 ust. 1 ustawy, które nakładają na przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego oraz podmioty zlecające świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego obowiązek opracowania procedur postępowania stosowanych w przypadku wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu gazu ziemnego do systemu gazowego lub nieprzewidzianego wzrostu zużycia tego gazu przez odbiorców. Obowiązek ten, zgodnie z ust. 3, nie dotyczy odbiorców w gospodarstwach domowych.

Stosownie do ust. 2 przedmiotowe procedury te podlegają uzgodnieniu z podmiotami zobowiązanymi do ich realizacji i będą przekazywane do wiadomości operatora systemu przesyłowego gazowego.

W ust. 4 przedmiotowego artykułu określony został minimalny zakres przedmiotowy tych procedur, obejmujący sposób uruchamiania dodatkowych dostaw gazu ziemnego z innych źródeł lub kierunków oraz zmniejszenia poboru gazu ziemnego przez odbiorców zgodnie z umowami z nimi zawartymi.

W myśl postanowień art. 50 ust. 1, w przypadku wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu paliw gazowych do systemu przesyłowego lub nieprzewidzianego wzrostu jego zużycia, przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym, podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego oraz podmioty zlecające świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji podejmują dostępne sobie działania zaradcze w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostarczania paliw gazowych swoim odbiorcom. Zgodnie z ust. 2 pkt 1 i 2 tego artykułu, o

podjętych działaniach w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz o ewentualnym braku możliwości jego zapewnienia podmioty zobowiązane do podjęcia takich działań informują niezwłocznie operatora systemu przesyłowego gazowego, a także swoich odbiorców, z którymi zawarły umowy sprzedaży tych paliw.

Postanowienia art. 51 ust. 1 nakładają na operatora systemu przesyłowego gazowego obowiązek, aby w sytuacji otrzymania od przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego oraz podmiotów zlecających świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji zawiadomienia o możliwości wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu paliw oraz w sytuacji awarii technicznej zakłócającej pracę systemu gazowego lub nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego podjął we współpracy z tymi podmiotami działania mające na celu zapewnienie lub przywrócenie prawidłowego funkcjonowania systemu. W ust. 2 pkt 1, 2 oraz 3 tego artykułu określone zostały działania i obowiązki ciążące na tych podmiotach oraz innych użytkownikach systemu w sytuacji opisanej w ust. 1. Do przedmiotowych działań i obowiązków należy pozostawanie w gotowości do uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, obowiązku ich uruchamiania oraz realizowaniu poleceń operatora systemu gazowego.

Artykuł 52 w ust. 1, 2, 3, 5, 6 i 7 określa zasady uruchomienia zapasów obowiązkowych oraz obowiązki operatora systemu przesyłowego gazowego. Uruchomienia zapasów dokonuje operator systemu przesyłowego gazowego lub systemów połączonych po uzyskaniu zgody Ministra Gospodarki, w formie decyzji administracyjnej, informując o tym zlecających usługę przesyłania lub dystrybucji, na rzecz których uruchomione zostają zapasy obowiązkowe.

O uruchomieniu zapasów obowiązkowych operator informuje codziennie ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Natomiast na operatorze systemu magazynowania gazu

ziemnego cięży obowiązek przekazania operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub systemów połączonych informacji o właścicielach i ilościach gazu ziemnego pobranego z instalacji magazynowych. Informacje przekazywane są również zlecającym usługę przesyłania lub dystrybucji. Wskazane zostały także możliwe sposoby rozliczania się między przedsiębiorstwem energetycznym i odbiorcą końcowym, na rzecz którego nastąpi uruchomienie dostaw gazu ziemnego pochodzących z zapasów obowiązkowych, a ich właścicielem.

Artykuł 53 zawiera przepisy dotychczasowego art. 11b ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy – Prawo energetyczne, a więc obowiązek dla operatora systemu przesyłowego, który w porozumieniu z przedsiębiorstwami energetycznymi wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami gazowymi musi zawiadomić ministra właściwego do spraw gospodarki o wystąpieniu zdarzeń, których skala sprawia, że mimo zastosowania działań zaradczych na poziomie przedsiębiorstw, niezbędne jest wprowadzenie ograniczeń w poborze gazu ziemnego

Artykuł 54 ust. 1 zawiera katalog sytuacji, w których możliwe jest wprowadzenie ograniczeń w poborze paliw gazowych. Uwzględniono w nim możliwości wystąpienia zakłóceń w dostawach, awarii technicznej oraz innych sytuacji zagrażających życiu i mieniu, a także konieczności wypełnienia zobowiązań międzynarodowych. W ust. 2 określono, że ograniczenia w poborze gazu ziemnego mają charakter maksymalnych ograniczeń godzinowych i dobowych.

Artykuł 55 ust. 1 jest zgodny w treści z art. 11 ustawy – Prawo energetyczne, w którym zawarta jest treść delegacji ustawowej dla Rady Ministrów w przedmiocie określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze paliw gazowych. Przepis ten uprawnia Radę Ministrów do określenia ram prawnych i zasad wprowadzania ograniczeń. Został on włączony do rozdziału dotyczącego zasad postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa jako jeden z istotnych elementów

systemu reagowania. W ust. 2 została uściślona treść przedmiotowej delegacji.

W związku z powyższym wraz z wejściem w życie ustawy niezbędna będzie zmiana dotychczasowych przepisów wykonawczych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych lub ciekłych oraz w dostarczaniu i poborze paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła¹⁵⁾ wydanego na podstawie art. 11 ust. 6 ustawy – Prawo energetyczne.

Natomiast art. 55 ust. 3 jest przeniesieniem art. 11 ust. 6b z ostatniej nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne z dnia 21 lipca 2006 r., który implementuje art. 8 ust. 1 dyrektywy zobowiązujący państwa członkowskie do opracowania i uaktualniania przepisów dotyczących działań w przypadkach nadzwyczajnych oraz niezwłocznego informowania o nich Komisji Europejskiej.

Artykuł 56 ust. 1 i 2 jest przeniesieniem postanowień art. 11 ust. 7 i 9 ustawy – Prawo energetyczne, który zawiera upoważnienie dla Rady Ministrów do wprowadzenia, na wniosek Ministra Gospodarki, ograniczeń w poborze gazu ziemnego oraz mówi o obowiązku informowania o tym fakcie Komisji Europejskiej, państw członkowskich UE oraz państw członkowskich EFTA/EOG.

Artykuł 57 jest również przeniesieniem obecnie obowiązującego art. 11 ust. 8 ustawy – Prawo energetyczne, który stanowi, że przedsiębiorstwa energetyczne nie ponoszą odpowiedzialności za skutki wprowadzanych ograniczeń w poborze gazu ziemnego. Celem tego przepisu jest jednoznaczne rozstrzygnięcie w przypadku ewentualnych roszczeń z tytułu wprowadzonych ograniczeń. Tym samym przedmiotowy przepis chroni te podmioty przed konsekwencjami wprowadzanych ograniczeń.

Przepisy art. 58 stanowią przeniesienie i doprecyzowanie zakresu przedmiotowego i podmiotowego art. 11a ustawy – Prawo energetyczne. W ust. 1, 2 i 3 zobowiązano operatorów systemów gazowych lub

przedsiębiorstwa pełniące funkcje operatorów do opracowania planów wprowadzenia ograniczeń i informowania odbiorców o ustalonej dla nich, w zatwierdzonym planie wprowadzenia ograniczeń, maksymalnej ilości poboru gazu ziemnego w poszczególnych stopniach zasilania.

Stosownie do ust. 4 plany ograniczeń nie będą obejmowały odbiorców w gospodarstwach domowych.

W ust. 3-5 przedmiotowego artykułu określono procedurę wymiany informacji niezbędnych do tworzenia i wprowadzania planów ograniczeń. Zgodnie z tymi przepisami odbiorcy objęci planami ograniczeń informują operatora, do którego sieci są przyłączeni, do dnia 30 września każdego roku, o minimalnej ilości gazu ziemnego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi gazu ziemnego w 10 stopniu zasilania.

W ust. 6-15 określona została procedura weryfikacji przekazanych informacji niezbędnych do tworzenia i wprowadzania planów ograniczeń.

Operatorzy systemów dystrybucyjnych, połączonych lub przedsiębiorstwa pełniące ich funkcje, zgodnie z ust. 16, przekazują operatorowi systemu przesyłowego, na jego wniosek, dane dotyczące dobowych ilości poboru gazu ziemnego przez odbiorców objętych planami wprowadzania ograniczeń do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

Plany wprowadzania ograniczeń są aktualizowane każdego roku przez właściwych operatorów i przedkładane do zatwierdzenia, w drodze decyzji administracyjnej, przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie do dnia 15 czerwca danego roku. Zatwierdzone plany operatorów systemów dystrybucyjnych, połączonych oraz przedsiębiorstw pełniących takie funkcje przekazywane są niezwłocznie przez te podmioty operatorowi systemu przesyłowego gazowego (ust. 17-18).

W art. 59 ust. 1 i 2 wymienione zostały działania, do których podjęcia zobowiązani są operatorzy systemów przesyłowych i połączonych w sytuacji wprowadzenia ograniczeń w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Należą do nich:

- 1) realizacja obowiązków związanych z wprowadzaniem ograniczeń przez ustalanie i podawanie do publicznej wiadomości stopni zasilania, zgodnie z planami wprowadzania ograniczeń;
- 2) koordynacja działań przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym, innych operatorów systemów gazowych, operatorów systemów magazynowania gazu ziemnego, operatorów systemów skraplania gazu ziemnego, w celu zapewnienia bezpieczeństwa systemu gazowego i realizacji wprowadzonych ograniczeń;
- 3) dysponowanie pełną mocą i pojemnością instalacji magazynowania gazu ziemnego oraz skraplania gazu ziemnego przyłączonych do systemu gazowego oraz uruchamianie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

Ponadto operatorzy systemów dystrybucyjnych lub połączonych będą, w okresie obowiązywania ograniczeń, przekazywać operatorowi systemu przesyłowego gazowego do godziny 10.00 każdej doby dane dotyczące dobowych ilości poboru gazu ziemnego przez odbiorców objętych planami ograniczeń.

W ust. 3 tego samego artykułu wskazano, że przy uruchamianiu zapasów obowiązkowych w okresie obowiązywania ograniczeń należy również zachować wszystkie wymogi procedury określonej w art. 26.

Przepisy art. 60 dają Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki uprawnienie do kontroli przestrzegania wprowadzonych ograniczeń.

Przepisy art. 61 stanowią przeniesienie procedury postępowania zawartej w art. 11b ustawy – Prawo energetyczne, gdy uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz wprowadzenie ograniczeń w jego poborze nie usunęło zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa w zakresie dostaw gazu ziemnego na określonym obszarze kraju oraz bezpieczeństwa osób lub znacznych strat materialnych. W takiej sytuacji operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych, w porozumieniu z przedsiębiorstwami energetycznymi wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym lub z własnej inicjatywy, niezwłocznie zawiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki, który może wystąpić z wnioskiem do Rady Ministrów o konieczności zawiadomienia Przewodniczącego Grupy Koordynacyjnej do spraw Gazu o wystąpieniu zaistniałej sytuacji lub wystąpienia do Komisji Europejskiej z żądaniem zwołania Grupy Koordynacyjnej do spraw Gazu.

W art. 62 zawarta została delegacja ustawowa dla Rady Ministrów do objęcia kategorią zapasów obowiązkowych wszystkich zapasów gazu ziemnego znajdujących się w instalacjach magazynowych na terenie RP. Może to nastąpić jedynie w sytuacji, kiedy wszystkie przewidziane ustawą środki zostały już wyczerpane i niezbędne jest podjęcie dodatkowych działań. Od chwili wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów zapasy te stają się zapasami obowiązkowymi, a przepisy dotyczące zasad postępowania, uruchamiania i rozliczeń stosuje się zgodnie z postanowieniami ustawy.

Rozdział 7 określa zasady nakładania kar.

W art. 63-67 wprowadzono zasady nakładania kar za nieprzestrzeganie obowiązku gromadzenia zapasów obowiązkowych, niewłaściwe wykonywanie przez magazynierów zleconego im zadania magazynowania zapasów państwowych lub nieprzestrzeganie ograniczeń w poborze gazu ziemnego oraz ograniczeń mających na celu zmniejszenie zużycia paliw, określając jednocześnie tryb przeprowadzania egzekucji nakładanych kar

oraz wskazując, że należności pieniężne z ich tytułu stanowią dochód budżetu państwa (art. 66 ust. 1).

W stosunku do rozwiązań zawartych w ustawie o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw ustawa wprowadza zaostrzone kary w stosunku do przedsiębiorców, którzy nie utworzyli wymaganej ilości zapasów obowiązkowych lub w zapasach tych utrzymują paliwa o niewłaściwej jakości lub też nie dokonali obowiązkowej sprzedaży paliw. Wypełnianie przez przedsiębiorców zobowiązań wynikających z ustawy ma duże znaczenie dla realizacji przez Polskę zobowiązań – obecnie w stosunku do UE, a w przyszłości w stosunku do Międzynarodowej Agencji Energetycznej. System kar ma więc istotne znaczenie dla zapewnienia przestrzegania przez Polskę tych wymagań. Proponowana zmiana ma na celu wzmocnienie motywacji przedsiębiorców do wykonywania przepisów ustawy, a tym samym uniknięcie sytuacji niewypełniania przez RP ciężących na niej zobowiązań międzynarodowych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w odniesieniu do obowiązkowej sprzedaży, w ustawie wprowadzono rozwiązanie, które gwarantuje przedsiębiorcom wyrównanie ewentualnych strat powstałych w wyniku zastosowania przy takiej sprzedaży administracyjnie ustalonej ceny.

W przypadku kar określonych w sposób widełkowy w art. 65 określono kryteria, jakimi posługiwać się będą organy wymierzające karę. Kryteria te obejmują: okres czasu, stopień oraz przyczyny naruszenia przepisów ustawy przez karany podmiot lub osobę, a także częstotliwość naruszania przez nich przepisów ustawy w przeszłości.

Dla całych przepisów przyjęto jednakowy – administracyjny tryb nakładania kar.

W przepisach art. 66 przyjęto również, że przewinienia dotyczące:

- 1) nieutworzenia przez wskazane w ustawie podmioty zapasów obowiązkowych,

- 2) obniżenia przez nie zapasów obowiązkowych bez uzyskania stosownego pozwolenia,
- 3) utrzymywania w zapasach paliw niespełniających wymagań jakościowych oraz
- 4) niedopełnienia obowiązku sprzedaży paliw z zapasów obowiązkowych

ulegają przedawnieniu, w przypadku gdy od stwierdzenia ich wystąpienia przez odpowiednie organy kontrolne upłynął rok. Przepis ten ma na celu zmobilizowanie organów kontrolnych do dokonania rozstrzygnięć w zakresie karania podmiotów, które dopuściły się ww. przewinień. W stosunku do pozostałych przewinień określonych w art. 68 ust. 1 pkt 4-6 oraz pkt 8-20 proponuje się przyjęcie trzyletniego okresu przedawnienia kary, liczonego od daty stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy. Przyjęcie trzyletniego okresu przedawnienia kary wynika z konieczności zagwarantowania nieuchronności poniesienia kary przez podmioty, które naruszyły przepisy, oraz przyjętego w stosunku do tych przepisów bardziej złożonego systemu wymierzania kary.

Rozdział 8 określa zmiany w przepisach obowiązujących.

Ze względu na fakt, że niniejsza ustawa reguluje między innymi materię spraw w zakresie bezpieczeństwa dostaw ropy naftowej, produktów naftowych oraz związanego z tym systemu zapasów interwencyjnych, które były dotychczas regulowane w ustawie z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych i zapasach obowiązkowych paliw¹⁶⁾, przepisami art. 68 zostają wprowadzone następujące zmiany do ustawy o rezerwach państwowych i zapasach obowiązkowych.

Art. 68 pkt 1 zmienia tytuł ustawy ze względu na przeniesienie przepisów dotyczących zapasów obowiązkowych do niniejszej ustawy. Po wydzieleniu zapasów interwencyjnych ustawa z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych regulować będzie w zakresie ropy naftowej, paliw ciekłych i węgla kamiennego kwestie dotyczące rezerw o przeznaczeniu militarnym i mobilizacyjnym i dodatkowo kwestie fakultatywnego uprawnienia

dotyczącego tworzenia zapasów węgla kamiennego. Rezerwy te ze względu na swoje przeznaczenie podlegają odmiennej procedurze uruchomienia, w odmienny sposób są przekazywane odbiorcom. W odmienny sposób uregulowane są również zasady ich tworzenia i raportowania ich poziomu. Celem dokonania takiego wydzielenia jest fakt, że obie kategorie zapasów pełnią zupełnie odmienną rolę i inne jest ich przeznaczenie. Najczęściej będą również wykorzystywane w odmiennych sytuacjach.

Art. 68 pkt 2 zmienia zakres ustawy, dostosowując go do dalszych zmian wprowadzonych w tekście.

Art. 68 pkt 3 dodaje po ust. 2 ust. 3 określający stan rezerw gospodarczych. Przyjmuje się, że będą one odpowiadały stanom zastrzeżonym. Oznacza to, że w rezerwach państwowych paliw, w rozumieniu ustawy o rezerwach państwowych, będą utrzymywane jedynie zapasy o charakterze militarnym.

Art. 68 pkt 4 wprowadza uzupełnienie zadań ARM o zadania wynikające z niniejszej ustawy.

Art. 68 pkt 5. Ze względu na przeniesienie regulacji dotyczących zapasów obowiązkowych paliw oraz regulacji dotyczących zapasów obowiązkowych gazu ziemnego skreśla się rozdziały dotychczas regulujące te kwestie.

Art. 68 pkt 6 uchyla artykuły dotyczące kar w zakresie naruszenia wymagań ustawy, określonych w skreślonych rozdziałach.

Art. 68 pkt 7 nadaje nowe brzmienie art. 24 w związku ze zmianami wprowadzonymi ust. 6, tj. uchyleniem kar.

W związku z tym, że niniejszą ustawą reguluje się m.in. materię spraw w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, która była dotąd uregulowana w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne,

wprowadzone zostają przepisami art. 69 następujące zmiany do ustawy – Prawo energetyczne:

Art. 69 pkt 1. W art. 3 pkt 10a została podana nowa definicja instalacji magazynowej, do której włączono również pojemności magazynowe gazociągów.

Art. 69 pkt 2. W art. 9c ust. 1, określającym zadania operatorów systemu gazowego, wykreślono obowiązek realizacji ograniczeń w dostarczaniu paliw gazowych, gdyż przepisy w zakresie ograniczeń zostały przeniesione do niniejszej ustawy.

Art. 69 pkt 3. Artykuł 9j otrzymał nową treść odnoszącą się tylko do materii elektroenergetyki, przez wyłączenie z niego zagadnień związanych z zapasami obowiązkowymi gazu ziemnego i działaniami w sytuacjach awarii systemu gazowego.

Art. 69 pkt 4. Regulacje wprowadzania ograniczeń zawarte dotąd w art. 11 były dotąd wspólne dla paliw, energii elektrycznej i gazu ziemnego. Zmiana treści art. 11 miała na celu stworzenie oddzielnej regulacji w zakresie wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

Art. 69 pkt 5. Przepis ten uchyla art. 11a i 11b w związku z przeniesieniem materii w nich uregulowanej do niniejszej ustawy.

Art. 69 pkt 6. W art. 15b ust. 2 pkt 11 zmieniona została tym przepisem podstawa prawna podejmowanych działań i wprowadzanych ograniczeń w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, o których informacja ma być zawarta w sprawozdaniu Ministra Gospodarki z nadzoru nad bezpieczeństwem energetycznym, w związku z przeniesieniem przedmiotowej materii do niniejszej ustawy.

Art. 69 pkt 7. Przepis ten uchyla art. 15d w związku z przeniesieniem materii w nim uregulowanej do niniejszej ustawy.

Art. 69 pkt 8. W art. 33 ust. 1 dodano pkt 1a wprowadzający dodatkowy wymóg, który musi spełniać podmiot ubiegający się o koncesję, tzn. posiadania własnych pojemności magazynowych lub zawarcia umowy przedwstępnej o świadczenie usługi magazynowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

Art. 69 pkt. 9. W art. 35 ust. 1 dodano pkt 1a rozszerzający zakres przedmiotowy wniosku o wydanie koncesji o wskazanie w nim prognozowanej wielkości przywozu gazu ziemnego oraz sposób utrzymywania zapasów obowiązkowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 69 pkt 10. W art. 41 ust. 2 zamieszczono dodatkowy przypadek, którego zaistnienie powoduje cofnięcie przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki koncesji na obrót gazem ziemnym za granicą, tj. nieutrzymywania przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą zapasów obowiązkowych lub niezapewnienia ich dostępności.

Art. 69 pkt 11. W art. 45 dodaje się ust. 1a, który umożliwi pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie magazynowania paliw gazowych, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji magazynów paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność w wysokości nie mniejszej niż stopa zwrotu na poziomie 6%.

Art. 69 pkt 12. Przepis ten wyłącza materię kar pieniężnych za niestosowanie się do ograniczeń w poborze paliw w związku z przeniesieniem tej materii do niniejszej ustawy.

Ponieważ art. 41 daje Radzie Ministrów możliwość wprowadzenia ograniczeń mających na celu zmniejszenie zużycia paliw, w drodze rozporządzenia, na wniosek ministra właściwego ds. gospodarki, w sytuacjach określonych w art. 32, a jednym z ograniczeń wymienionych w art. 41 ust. 1 pkt 3 jest ograniczenie w dopuszczalnej prędkości pojazdów

samochodowych, zaszła konieczność wprowadzenia zmian do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym¹⁷⁾.

Art. 70 wprowadza dodatkowy ust. 5a, który umożliwi wprowadzenie ograniczeń w dopuszczalnej prędkości dla pojazdów samochodowych, co stanowi jeden z elementów katalogu ograniczeń mających na celu zmniejszenie zużycia paliw ciekłych.

Rozdział 9 zawiera przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 71 określa terminy w zakresie dostosowania się do przepisów niniejszej ustawy przez producentów i handlowców tworzących już zapasy obowiązkowe na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw oraz zasady wdrażania przepisów niniejszej ustawy przez przedsiębiorców, którzy dotychczas nie byli zobowiązani do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych. W artykule tym określono również harmonogram rozbudowy zapasów obowiązkowych paliw (ust. 3 i 4).

Zawarta w projekcie ustawy „ścieżka dojścia” (art. 71) nie odbiega od przyjętej w obecnych regulacjach. Zakończenie budowy zapasów ropy naftowej i produktów naftowych najpóźniej w okresie do końca roku 2008 zostało wskazane również jako warunek uzyskania przez Polskę członkostwa w MAE w roku 2007 oraz ma na celu zapewnienie realizacji uzgodnień dokonanych w ramach negocjacji akcesyjnych do UE.

Jednocześnie w pierwszym roku obowiązywania ustawy (2007) określono terminy przygotowywania się do realizacji harmonogramu rozbudowy zapasów i wyrównania wyjściowego poziomu zapasów obowiązkowych.

Podmioty, które zobowiązane były do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych, zobowiązane będą do dokonania, w ciągu dwóch tygodni od dnia wejścia w życie przepisów ustawy, przeliczenia poziomu

posiadanych zapasów oraz obliczenia wymaganej dla nich ilości zapasów obowiązkowych zgodnie z regułami wprowadzonymi ustawą, a następnie uzupełnienia stanu zapasów do dnia 1 lipca 2007 r. do poziomu 66-dniowego, tj. poziomu obowiązującego zgodnie z obecnymi regulacjami na dzień 31 grudnia 2006 r.

Podmioty, które dotychczas nie były zobowiązane do tworzenia zapasów paliw (z wyłączeniem LPG), zobowiązane zostały do wyrównania poziomu zapasów do poziomu 66-dniowego w tym samym terminie.

Art. 72 określa, że obecny rejestr producentów i importerów utworzony na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw staje się rejestrem producentów i handlowców w rozumieniu projektowanej ustawy.

Art. 73 wskazuje, że ropa i paliwa utrzymywane w ramach państwowych rezerw gospodarczych na poczet zapasów gromadzonych w celu wypełnienia zobowiązań unijnych stają się zapasami państwowymi, w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 74 ust. 1 i 2 wprowadza harmonogram, zgodnie z którym mają być tworzone i regularnie powiększane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego. Obecnie obowiązkowa wielkość zapasów w wysokości odpowiadającej 3% planowanej wielkości importu gazu ziemnego zostanie w roku 2009 zwiększona do wielkości odpowiadającej 11 dniom średniego dziennego przywozu gazu ziemnego zrealizowanej przez podmioty zobowiązane do utrzymywania zapasów obowiązkowych. W roku 2010 i 2011 zapasy zostaną zwiększone o pięć dni rocznie. Założony poziom zapasów obowiązkowych osiągnięty zostanie w roku 2012. Rozłożenie w czasie obowiązku osiągnięcia planowanej wielkości 30 dni zapasów gazu ziemnego ma na celu uwzględnienie potrzeby dostosowania się podmiotów do przedstawionych zasad oraz zrealizowanie procesów inwestycyjnych i organizacyjnych związanych z budową nowych powierzchni magazynowych oraz dostosowania systemu przesyłowego.

Art. 75 i 76 określa terminy przedłożenia po raz pierwszy procedur dotyczących działań kryzysowych przez producentów i handlowców oraz planów kontroli ograniczeń przez wojewodów.

Możliwość stosowania obecnych przepisów w stosunku do spraw wszczętych a niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy daje art. 77.

Art. 78 określa, że przepisy wykonawcze wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, na podstawie ustawy o rezerwach państwowych i zapasach obowiązkowych paliw zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy, z wyłączeniem przepisów wydanych na podstawie art. 15 ust. 5 – tj. harmonogramu rozbudowy zapasów paliw, które to przepisy zostały wprowadzone bezpośrednio do ustawy, w części dotyczącej przepisów przejściowych (art. 71).

Przewidzianym w ustawie aktom wykonawczym odpowiadają następujące rozporządzenia wydane na podstawie obowiązujących przepisów:

Projekt ustawy	Ustawa z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw
Art. 3 ust. 5 (wykaz towarów objętych przy obliczaniu ilości zapasów obowiązkowych, oraz z których tworzy się zapasy obowiązkowe)	Art. 19a ust. 4
Art. 8 ust. 3 (sposób tworzenia zapasów i obliczania ich ilości)	Art. 19a ust. 5
Art. 13 ust. 5 (rejestr)	Art. 17 ust. 4
Art. 37 (szczegółowy sposób obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw)	Art. 19i
	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne
Art. 46 (organy upoważnione do wydawania upoważnień do zakupu paliw, wzory upoważnień do zakupu i wzory upoważnień do kontroli)	Art. 11 ust. 6
Art. 55 ust. 1 (tryb wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego)	Art. 11 ust. 6

Przepisy wykonawcze, obowiązujące na podstawie obecnych regulacji w odniesieniu do podstawowych zasad funkcjonowania systemu zapasów funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych i zasad wprowadzania ograniczeń w sprzedaży i poborze paliw i gazu ziemnego, nie są sprzeczne z przepisami ustawy.

Art. 79 określa termin wejścia w życie niniejszej ustawy (14 dni od dnia publikacji ustawy) oraz zawiera wyłączenia przepisów dotyczących zapasów interwencyjnych ropy naftowej i produktów naftowych, które zaczną obowiązywać od dnia 1 marca 2007 r. Termin wejścia w życie był tematem wielokrotnych roboczych rozmów z Sekretariatem MAE, którego opinia nt. dostosowania regulacji polskich do wymagań Agencji będzie stanowiła podstawę decyzji dotyczących uzyskania przez Polskę członkostwa w tej organizacji. Ostatecznie termin dostosowano do działań mających na celu uzyskanie przez Polskę członkostwa w MAE jeszcze w pierwszej połowie roku 2007. Podmioty objęte ustawą otrzymają czas do połowy 2007 r. na dostosowanie poziomu zapasów obowiązkowych do zmian w zakresie przedmiotowym i podmiotowym obowiązku tworzenia tych zapasów, tj. zmian w podstawie obliczania wymaganego poziomu zapasów. Rozbudowanie zapasów do poziomu wymaganego dla roku 2007, podobnie jak ma to miejsce w obecnie obowiązujących regulacjach, będzie dokonywane przez okres całego roku, tj. do dnia 31 grudnia 2007.

4. Działalność lobbingowa w procesie przygotowywania projektu ustawy

W trakcie przygotowywania ustawy nie odnotowano zgłoszeń zainteresowania udziałem w pracach nad jej projektem, w trybie określonym w art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

- 1) Key World Energy Statistics, IEA 2005.
- 2) Patrz przypis 1.
- 3) Prognoza IEA: Oil Market Report, wydanie z dnia 13 grudnia 2005 r.
- 4) dyrektywa Rady 2006/67/WE nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub produktów ropopochodnych (Dz.Urz. UE L 217 z dnia 8 sierpnia 2006 r.) przyjęta w formie nowej dyrektywy jest wersją ujednoliconą dyrektywy 68/414/EWG (Dz.Urz. UE L 308 z dnia 23 grudnia 1968 r.). Dyrektywa ta nie wprowadza zmian merytorycznych.
- 5) Do Międzynarodowej Agencji Energetycznej nie należą Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja Polska, Słowenia i Malta. Polska i Słowacja, posiadają członkostwo w OECD i są państwami kandydującymi do Międzynarodowej Agencji Energetycznej.
- 6) Dz.Urz. UE L 127 z dnia 29 kwietnia 2004 r., str. 127; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, roz. 12, t. 3, str. 19.
- 7) Dz.Urz. UE L 127 z dnia 29 kwietnia 2004 r., str. 127; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, roz. 12, t. 3, str. 19.
- 8) System biletowy oznacza utrzymywanie zapasów przez przedsiębiorców (np. rafinerie) na rzecz innych przedsiębiorców, którzy wykupili tzw. „bilety”. Utrzymywane w tym systemie zapasy stanowią własność przedsiębiorcy, który je utrzymuje. Przedsiębiorca na rzecz którego zapasy te są utrzymywane zyskuje jednak w ramach wykupionego biletu prawo do ich nabycia w sytuacji kryzysowej.
- 9) System gazowy został zdefiniowany na potrzeby projektowanej ustawy jako sieci gazowe oraz przyłączone do nich urządzenia i instalacje współpracujące z siecią oraz inne urządzenia i instalacje znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez które gaz ziemny jest wprowadzany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i rozprowadzany po tym terytorium. Definicja taka jest niezbędna ze względu na różnorodność systemów gazowych którymi gaz ziemny jest sprowadzany do Polski. Stanowi to doprecyzowanie w odniesieniu do definicji zawartej w ustawie – Prawo energetyczne.
- 10) Obliczono na podstawie wstępnych danych statystycznych dla roku 2005 – Oil Statistics 2006, IEA.
- 11) Raport roczny 2005, Polska Organizacja Gazu Płynnego.
- 12) Prezes URE jest centralnym organem administracji dysponującym niezbędną wiedzą o sektorze gazowym oraz danymi statystycznymi, w oparciu o które dokonywana będzie analiza stanu zapasów.
- 13) Minister właściwy do spraw gospodarki zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, z późn. zm.) jest odpowiedzialny za „funkcjonowanie krajowych systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju”.
- 14) Dz. U. z 2002 r. Nr 62, poz. 558, Nr 74, poz. 676 oraz z 2006 r. Nr 50, poz. 360.
- 15) Dz. U. Nr 59, poz. 518, z późn. zm.
- 16) Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 197, z 2004 r. Nr 42, poz. 386 oraz z 2005 r. Nr 132, poz. 1110 i Nr 143, poz. 1201.
- 17) Dz. U. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.